

Konut Alanı Planlama ve Tasarımı

Doç. Dr. Nilgün Ç. ERKAN

Kentsel İşlev Alanları

- **Konut alanları**
- Çalışma alanları
 - Hizmet alanı
 - Sanayi alanı
- Dinlenme alanları
- Donatı alanları
- Ulaşım alanları

KADEMELENME

BÜYÜKLÜK / ETKİ ALANI
(ÖNEM /
ANLAMLANDIRMA)

KOMPOZİSYON / ROL
TANIMLAMA

FARKLILIK /
VURGU
(HOMOJEN DOKU
İÇİNDE)

DİZİ / RİTİM
SIRA DÜZENİ

YERLEŞME KADEMELENMESİ ?

İLKOKUL YERLEŞME
UNİTESİ MERKEZİ

SEMT MERKEZİ

ŞEHİR MERKEZİ

SEMT YERLEŞME
BİRİMİ

İLKOKUL UNİTESİ
MERKEZİ

İLKOKUL YERLEŞME
BİRİMİ

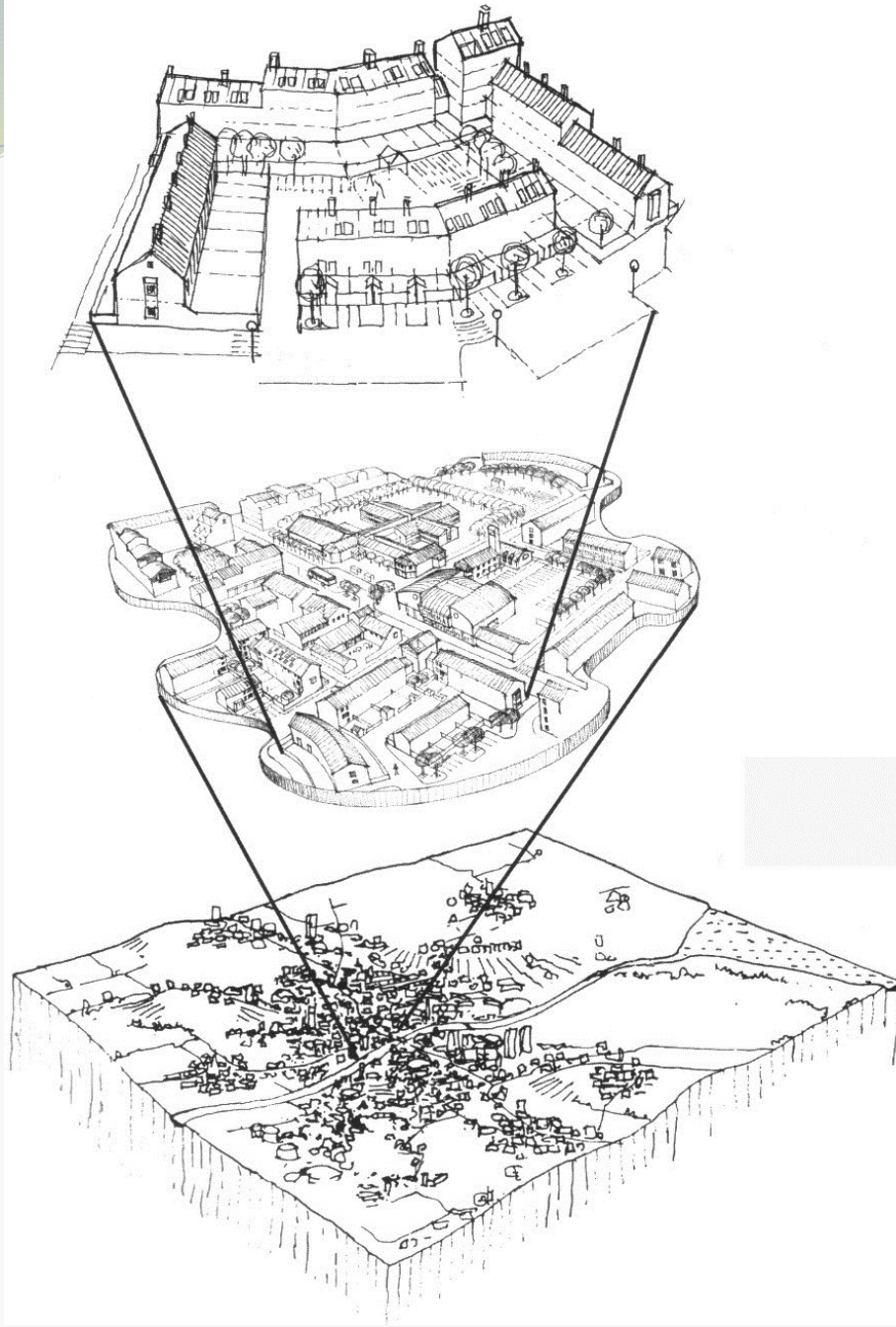
KONUT GURUBU

KUÇUK KOMSULUK

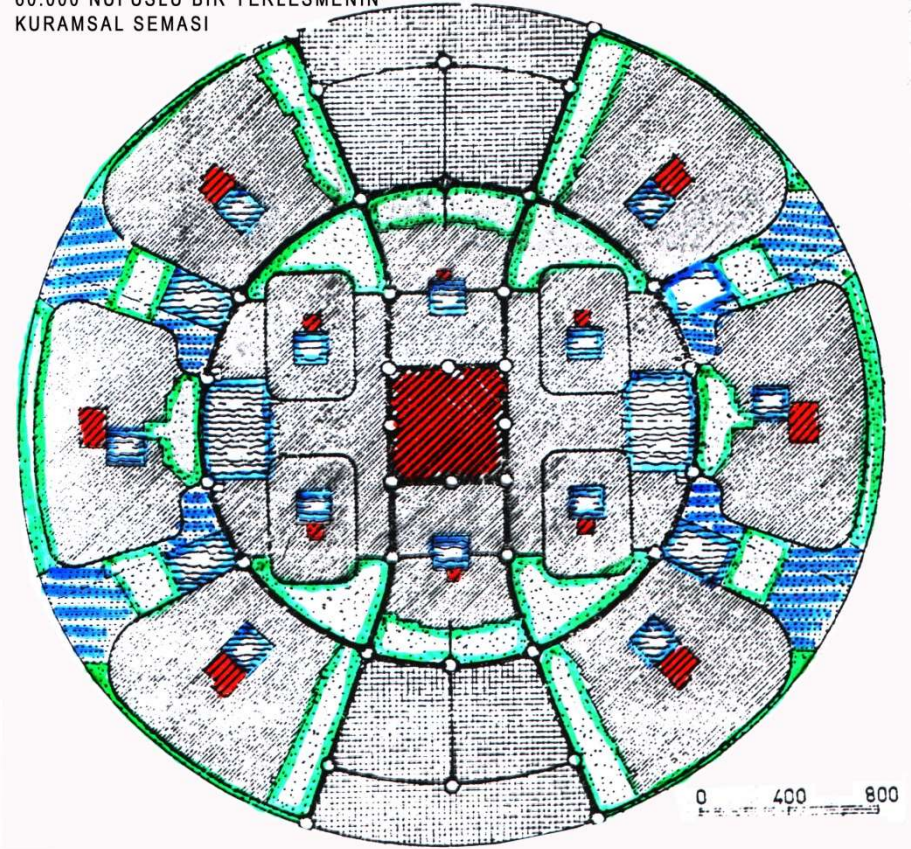
KOMSULUK

KOMSULUK MERKEZİ

YERLEŞME KADEMELENMESİ

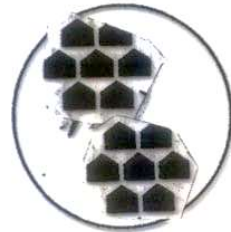

60.000 NÜFUSLU BİR YERLESMENİN
KURAMSAL SEMASI

KENT İÇİNDE YERLEŞME HİYERARŞİSİ

Ünite Tanımı	Hane Sayısı	Nüfus	Gereksinimler
KONUT	1	1-10	Bahçe, bahçe yolu, teras, balkon, merdiven vb.
KONUT GRUBU	6-10	30-50	0-3 yaş çocuk bahçesi,
KÜÇÜK KOMŞULUK	60-120	300-600	4-6 yaş çocuk bahçesi, otopark,
KOMŞULUK	300-400	1500-2000	7-12 yaş çocuk oyun alanı, kreş, küçük bir çarşı,
İLKÖĞRETİM OK. YERLEŞME BİRİMİ (MAHALLE)	700-1000	3500-5000	İlköğretim okulu, mahalle parkı, küçük hizmet merkezi, sağlık ocağı, mescit,
SEMT	2000-3000	10000-15000	1 meslek lisesi, semt hizmet merkezi (tamirhane'ler), spor alanı (açık-kapalı spor tesisleri), idari ve sosyal tesisler (karakol, postane, itfaiye vb.), dini tesis.
KENT	4000-9000	20000-50000	1 lise, kent merkezi, idari ve kültürel tesisler (kaymakamlık veya valilik, belediye, adliye, tiyatro, çok amaçlı salonlar vb.)

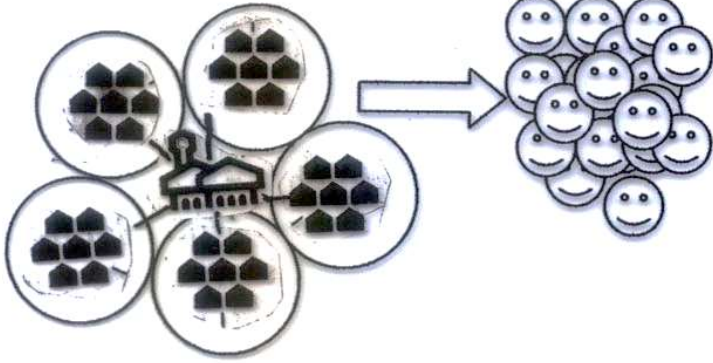
AİLE/HANE		NÜFUS	GEREKSİNİMLER	STANDARTLAR
Konut	1 Aile	1-10 kişi	bahçe yolu teras merdiven vb.	
	→		↔	
Konut Grubu	6-10 Aile	30-50 kişi	Çocuk bahçesi 0-11 yaş	1.0 m2/kişi
	→		↔	
Küçük Komşuluk (10 Konut Grubu)	60-12 Aile	300-600 kişi	Çocuk oyun al. 400-800 otopark	2.0 m2/kişi 2.5 m2/kişi
	→		↔	

Komşuluk
(5 komşuluk)

300-400 aile

1500-2000 kişi

Çocuk yuvası 400 m 0.7 m²/kişi

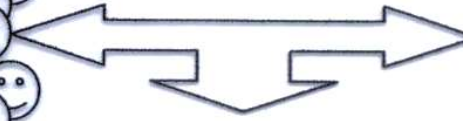
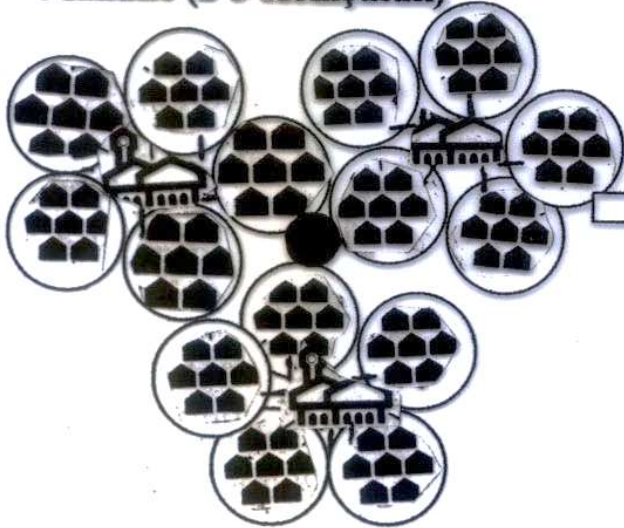
İlkokul Birimi 700-1000 aile
Mahalle (2-3 Komşuluk)

3500-5000 kişi

İlkokul 400-800 m 1.5 m²/kişi

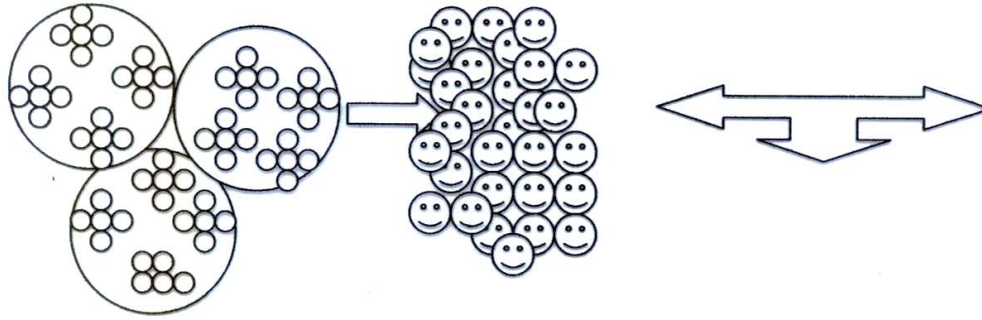
Park 400-800 m 4.0 m²/kişi

Çarşı 400-800 m 0.5 m²/kişi

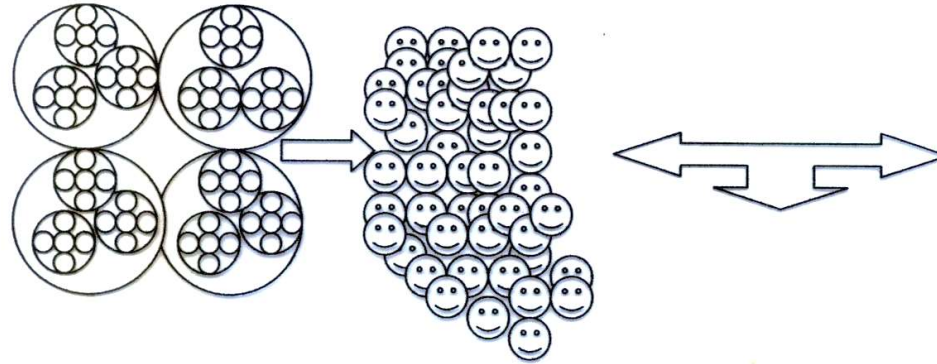

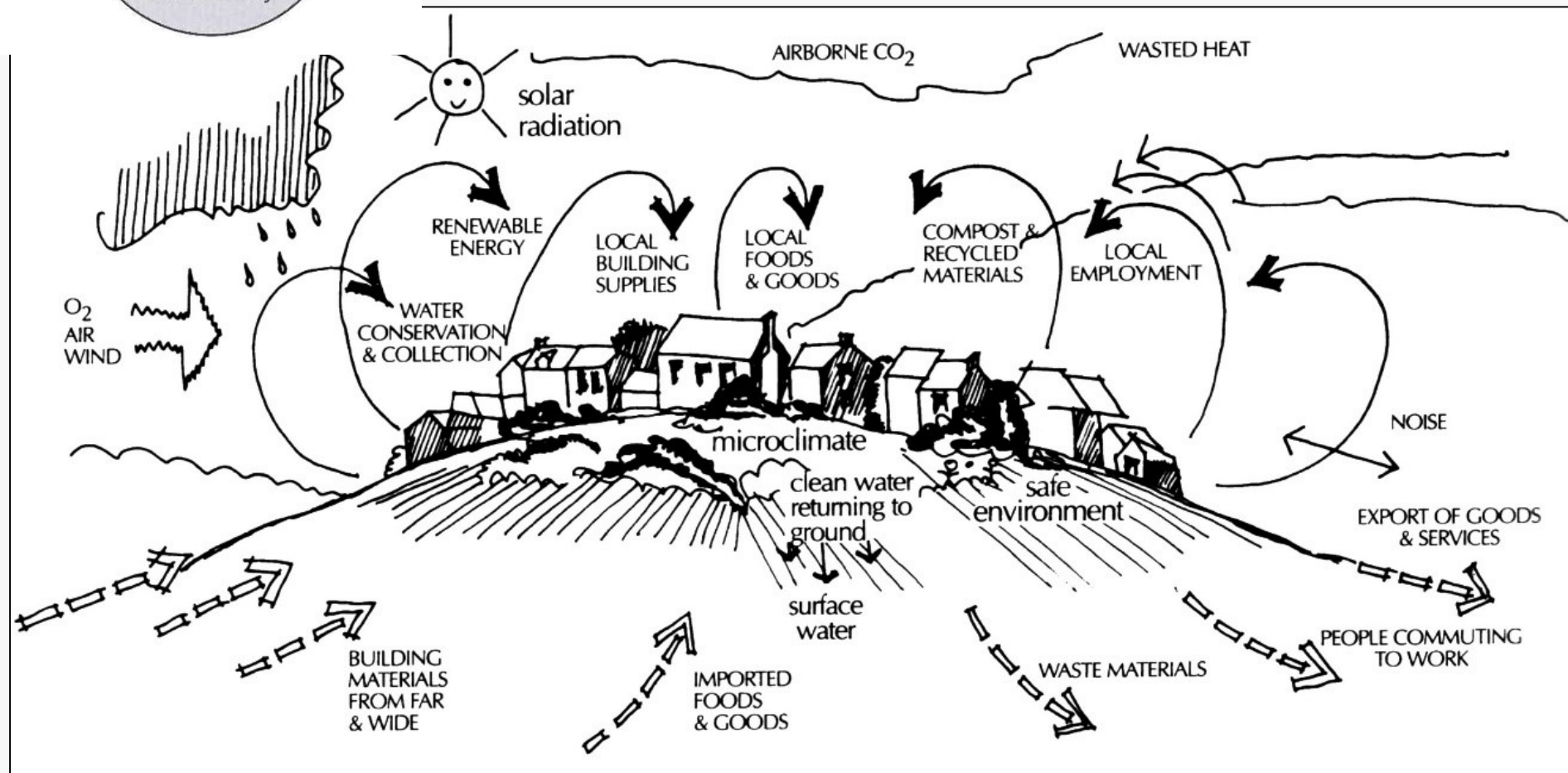
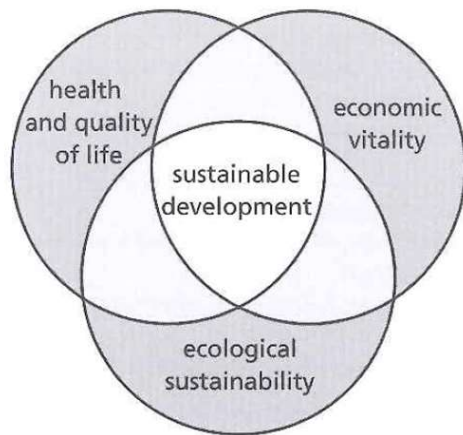
Sosyal merkez 800 m

	AİLE/HANE	NÜFUS	GEREKSİNİMLER
Semt (2-3 ilkokul birimi)	2000aile 3000	10.000 kişi 15.000	ortaokul hizmet merk. idari-sosyal, ticaret tamir hiz. vd.

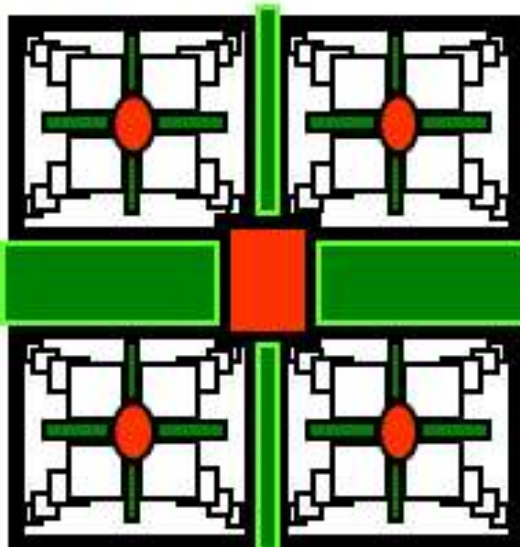
Şehirsel Birim (2-3-4 semt)	4000 aile 9000	20.000 kişi 50.000	Lise, stadyum kent parkı, kent merkezi kültürel ve idari alanlar vd.
--------------------------------	-------------------	-----------------------	--

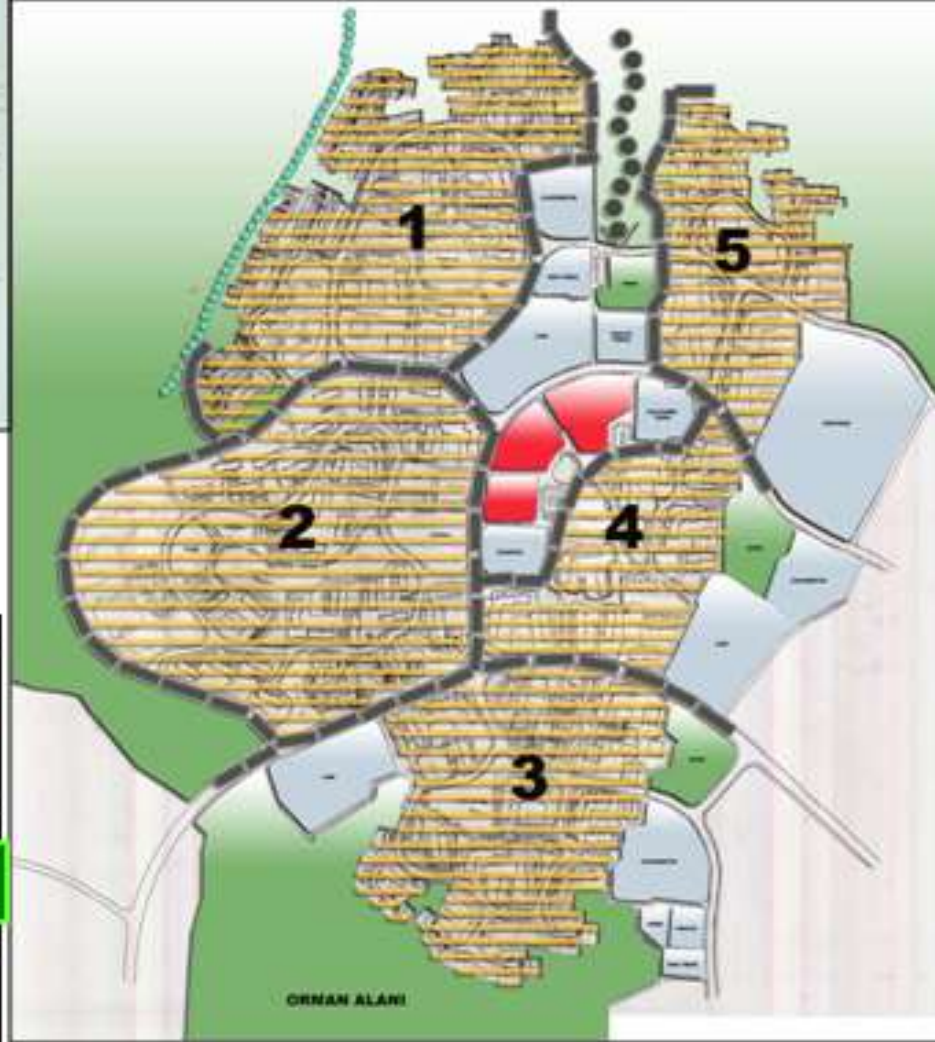

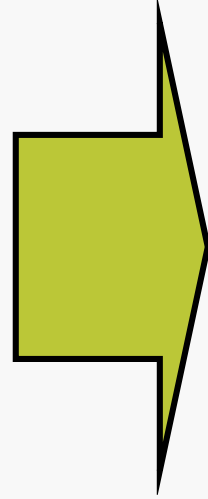
**SEMT ve MAHALLE
BİRİMİ**

DONATI ALANLARI

**FİZİKSEL BİR
ALT BÖLGEDİR**

**DOĞAL VE YAPAY EŞİKLER
İLE
TANIMLANMIŞ ALT BÖLGE**

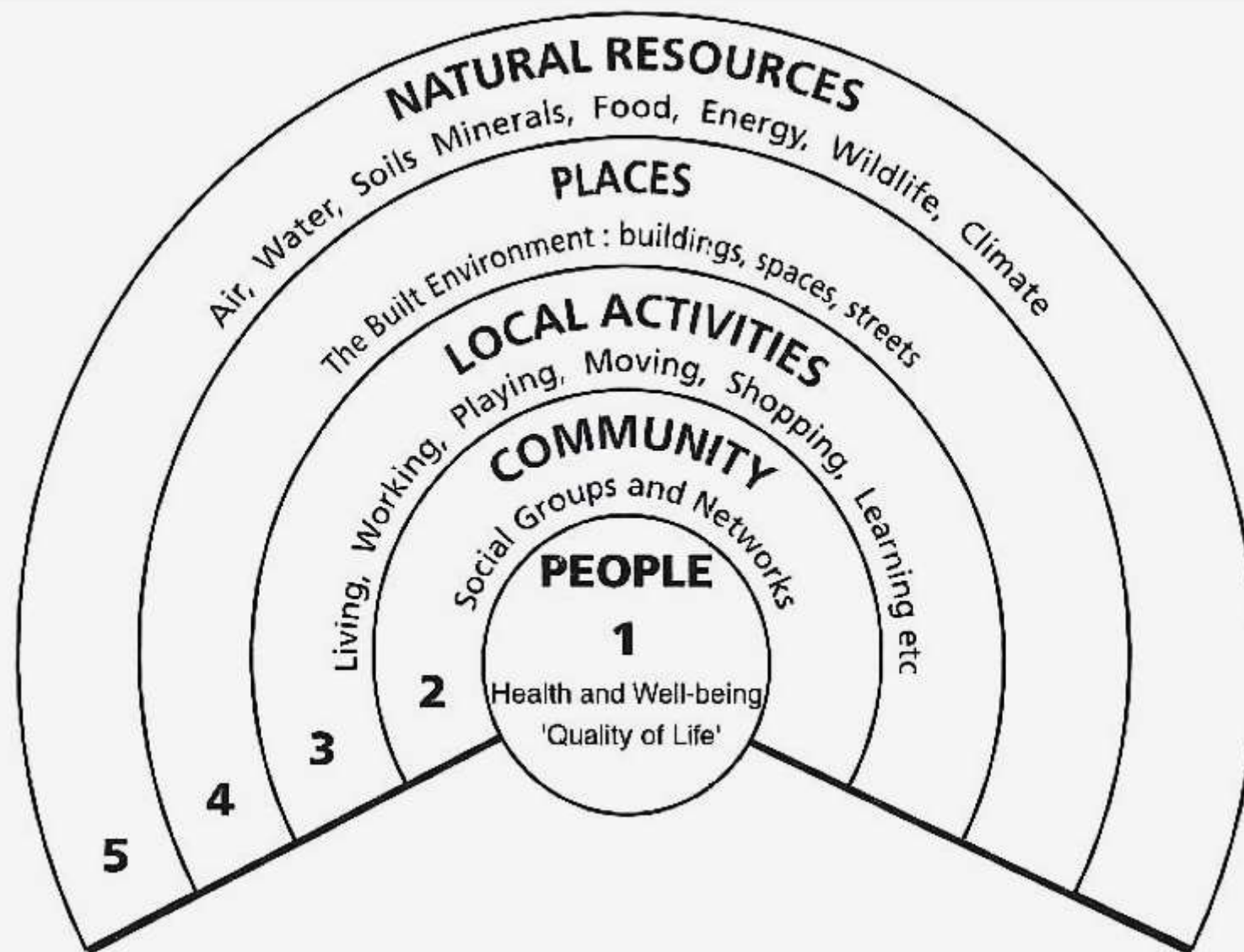
TANIŞ OLMA BOYUTU

İLETİŞİM

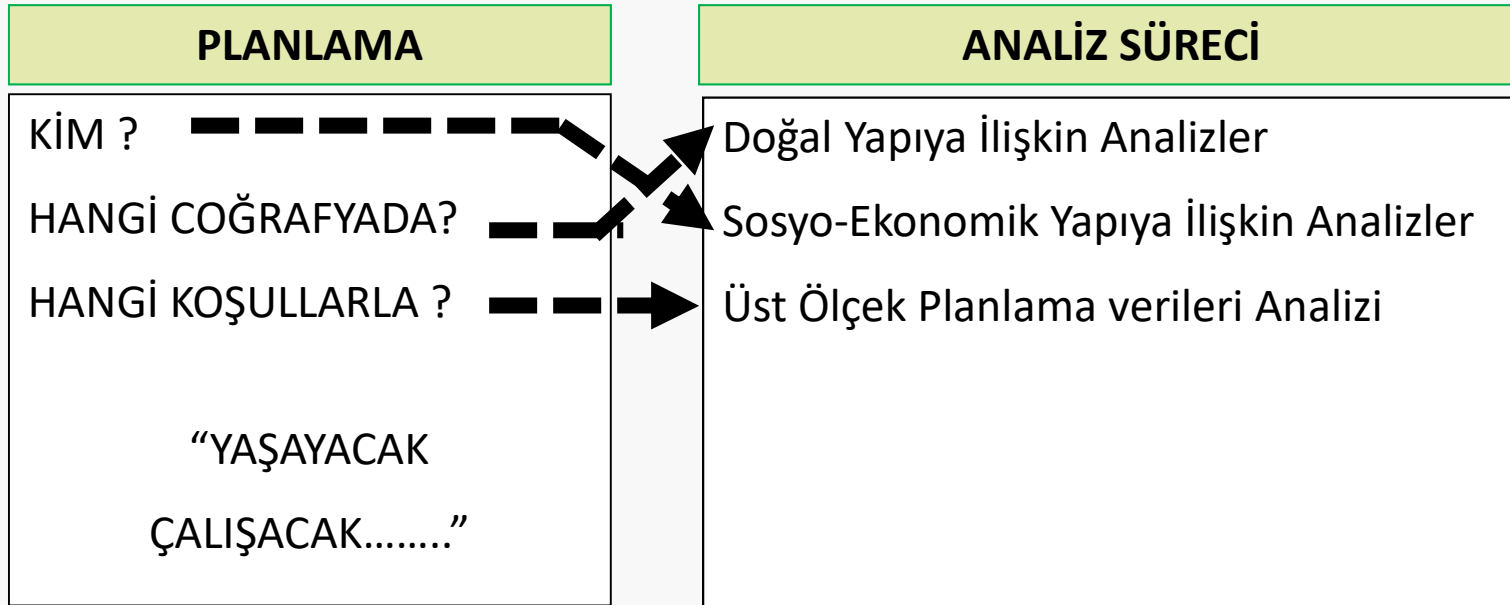
ALGILAMA

ÖRGÜTLENME

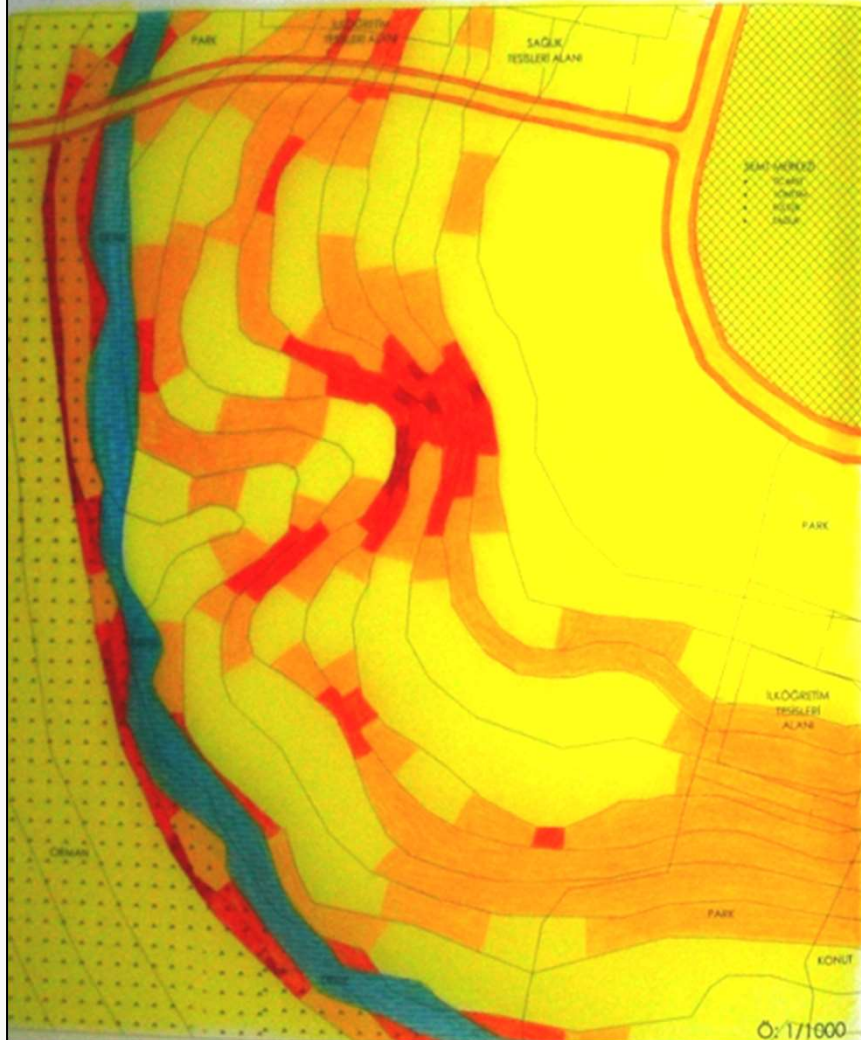
**ÖLÇEK ve BOYUT
(NÜFUS ve ALAN)**

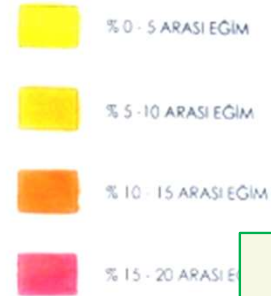
MAHALE BİRİMİ PLANLAMA ve TASARIM SÜRECİ

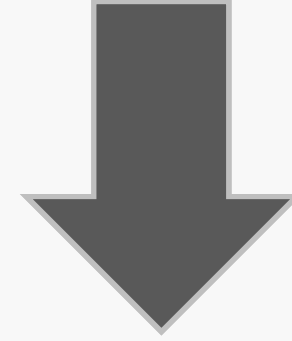
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2007 - 2008 GÜZ YARIYILI
PLANLAMA 2 STÜDYOSU
BİRİM KONUT ALANI TASARIMI
EĞİM ANALİZİ

LEJANT

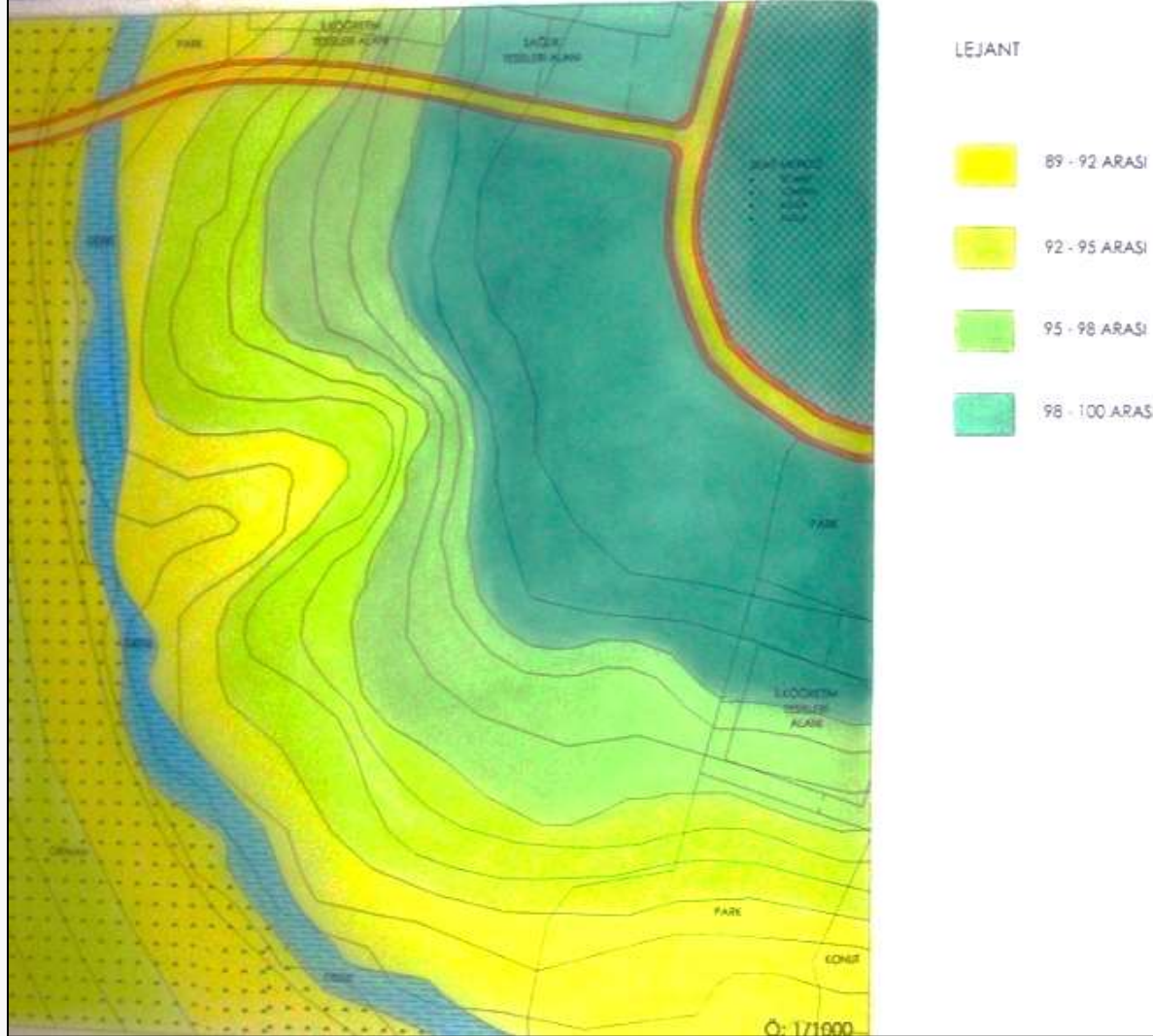
DOĞAL YAPI ANALİZLERİ 1. EĞİM ANALİZİ

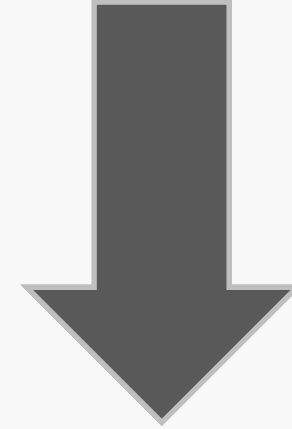
ARAZİNİN HANGİ EĞİM
ARALIKLARI İÇİNDE YER
ALDIĞI:

-
- YERLEŞİLEBİLİR ALANLAR,
 - ÖNLEM ALMAK KOŞULU ile YERLEŞİLEBİLİR ALANLAR,
 - YERLEŞİLEMEZ ALANLAR,

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2007 - 2008 GÜZ YARIYILI
PLANLAMA 2 STÜDYOSU
BİRİM KONUT ALANI TASARIMI
EŞ YÜKSELTİ ANALİZİ

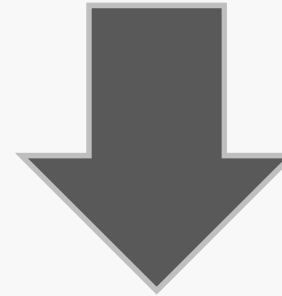
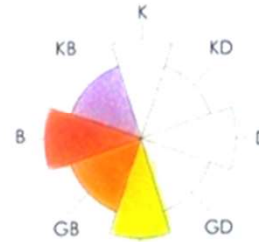

DOĞAL YAPI ANALİZLERİ 2. EŞYÜKSELTİ ANALİZİ

**ARAZİ RÖLİYESİ
Ve
DRENAJ**

LEJANT

- GÜNEŞLENME

- Yönlenebilir Alanlar,
 - Önlem Alınması Gereken Alanlar,
 - Yönelinmemesi Gereken Alanlar,
- RÜZGAR**
- Hakim Rüzgar Yönü
 - Korunulması Gereken Rüzgar Yönü

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
2007 - 2008 GÜZ YARIYILI
PLANLAMA 2 STÜDYOSU
BİRİM KONUT ALANI TASARIMI
SENTEZ

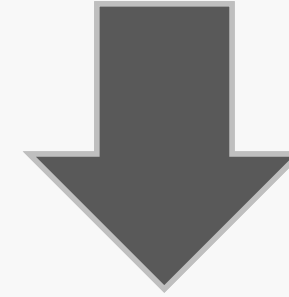

LEJANT

- 1. DERECE YERLEŞİLEBİLİR
- 2. DERECE YERLEŞİLEBİLİR
- 3. DERECE YERLEŞİLEBİLİR (Önlemler)
- YERLEŞİLEMEZ
- İSLAK ALAN - YERLEŞİLEMEZ
- GÜRÜLTÜ
- TUZ VE ENJULSİYON
- RÜZGAR KORDORU
- POKRAZ (1. DERECE HAKIKİ RÜZGAR)
- LEKES
- CRİSTİA ALAN SINIRI

SENTEZ:

**“SORUN ve POTANSİYEL
TANIMLAMA”**

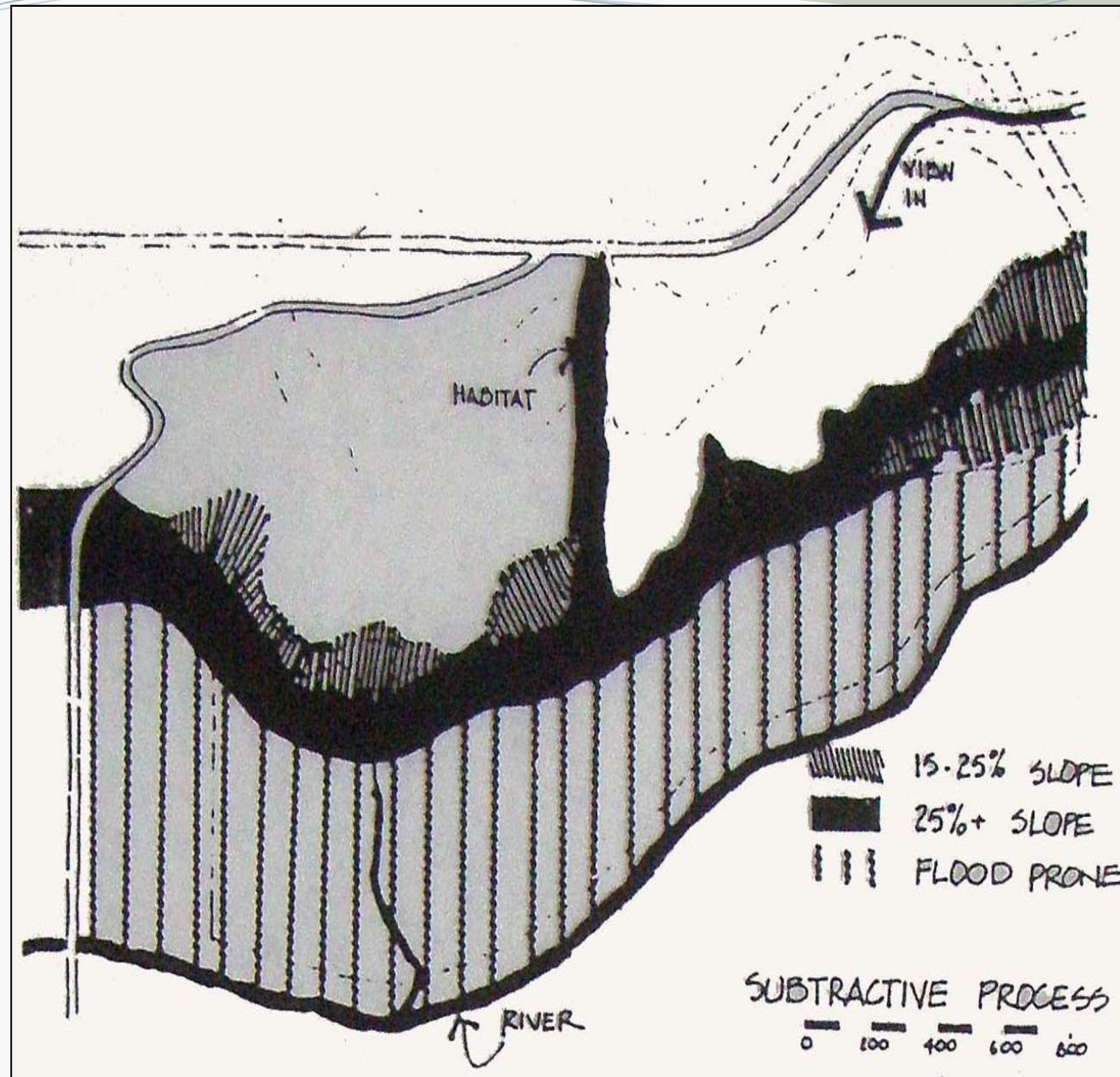
EŞİKLER:

Yerleşilemez yada Önlem Almak
Gereken alanlar,

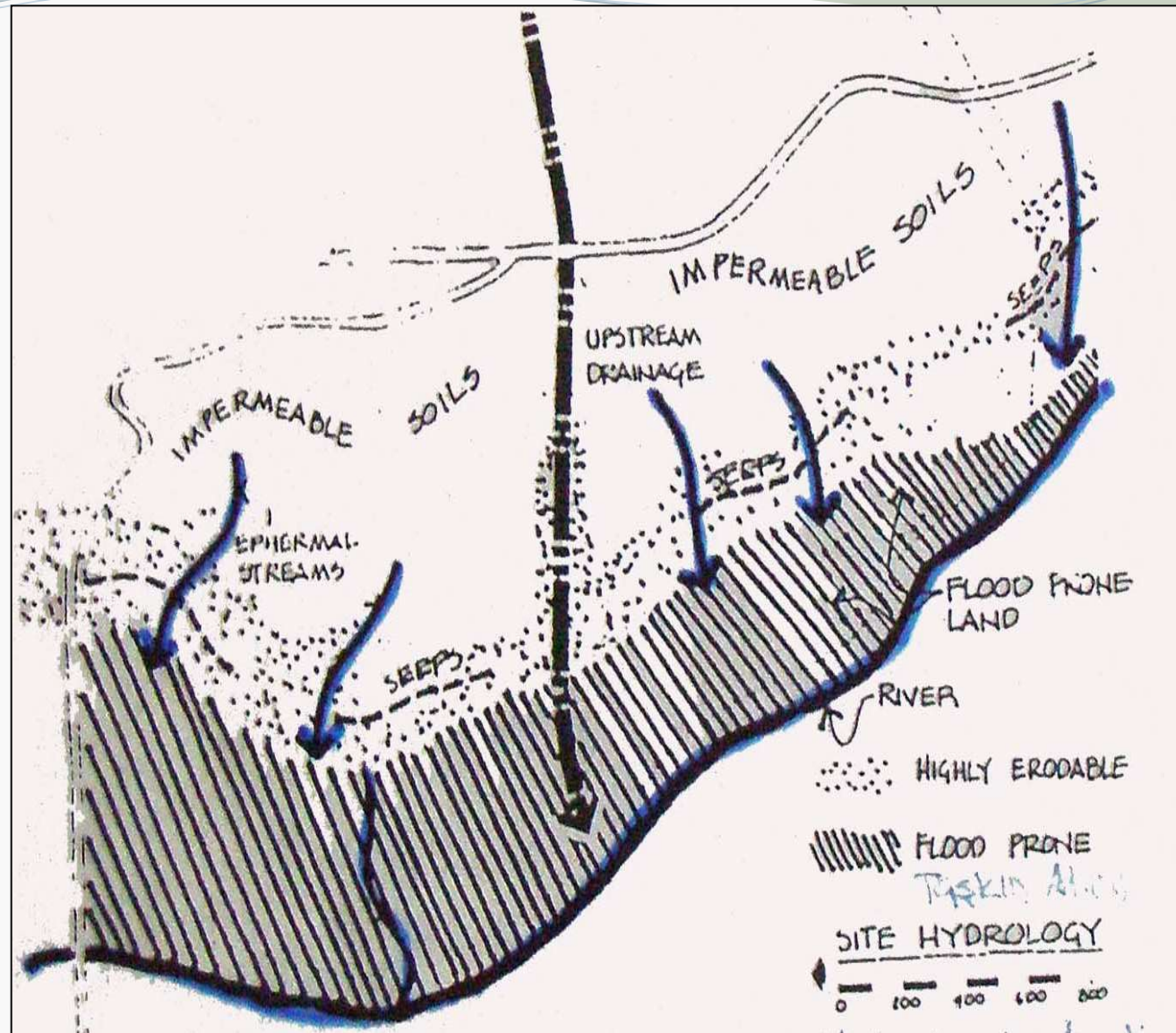
POTANSİYELLER:

Vurgu ve Öne Çıkarılan alanlar

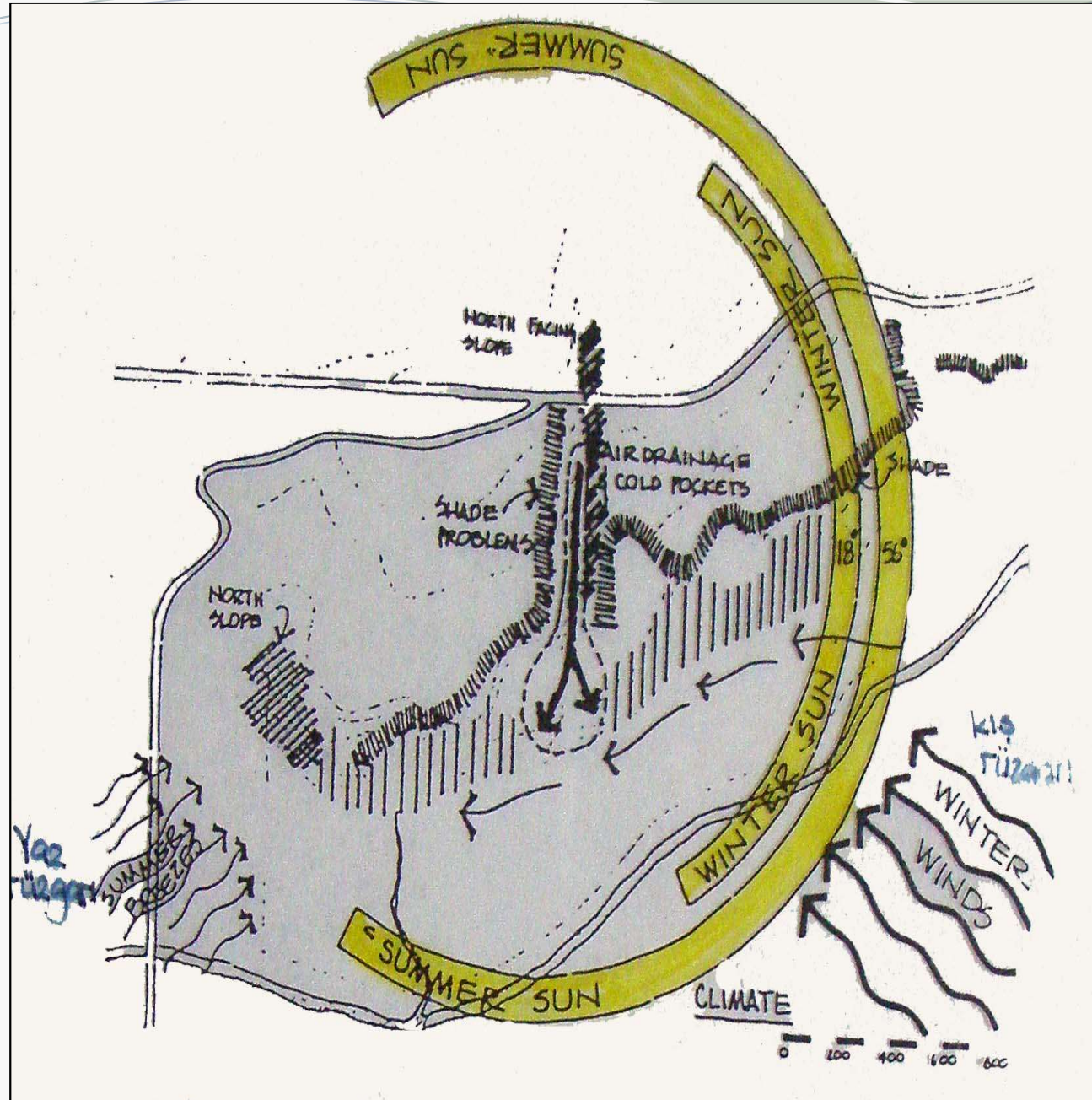
EĞİM ANALİZİ

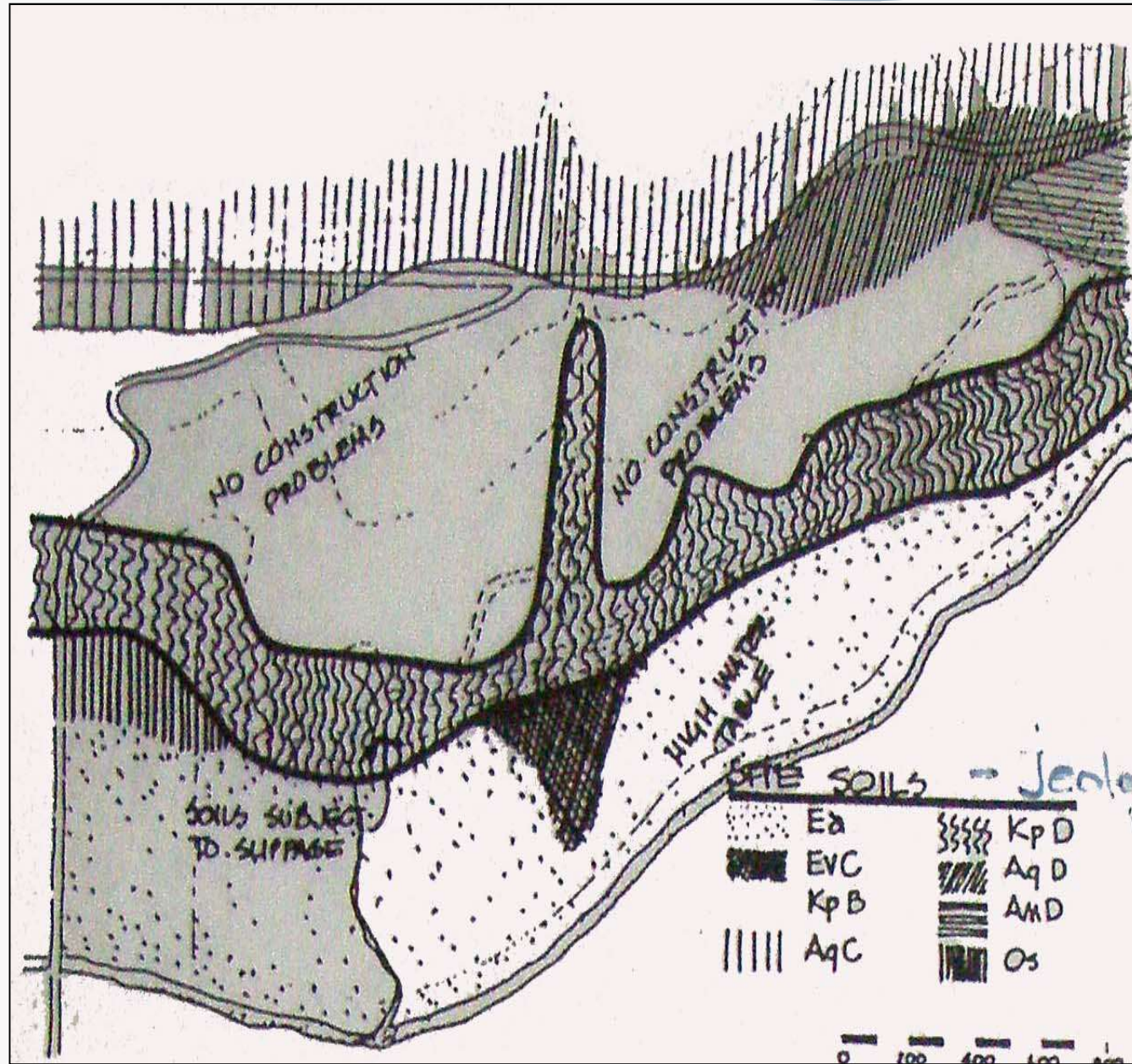
HİDROLOJİ ANALİZİ

KLİMATİK ANALİZ

JEOLÖJİK YAPI ANALİZİ

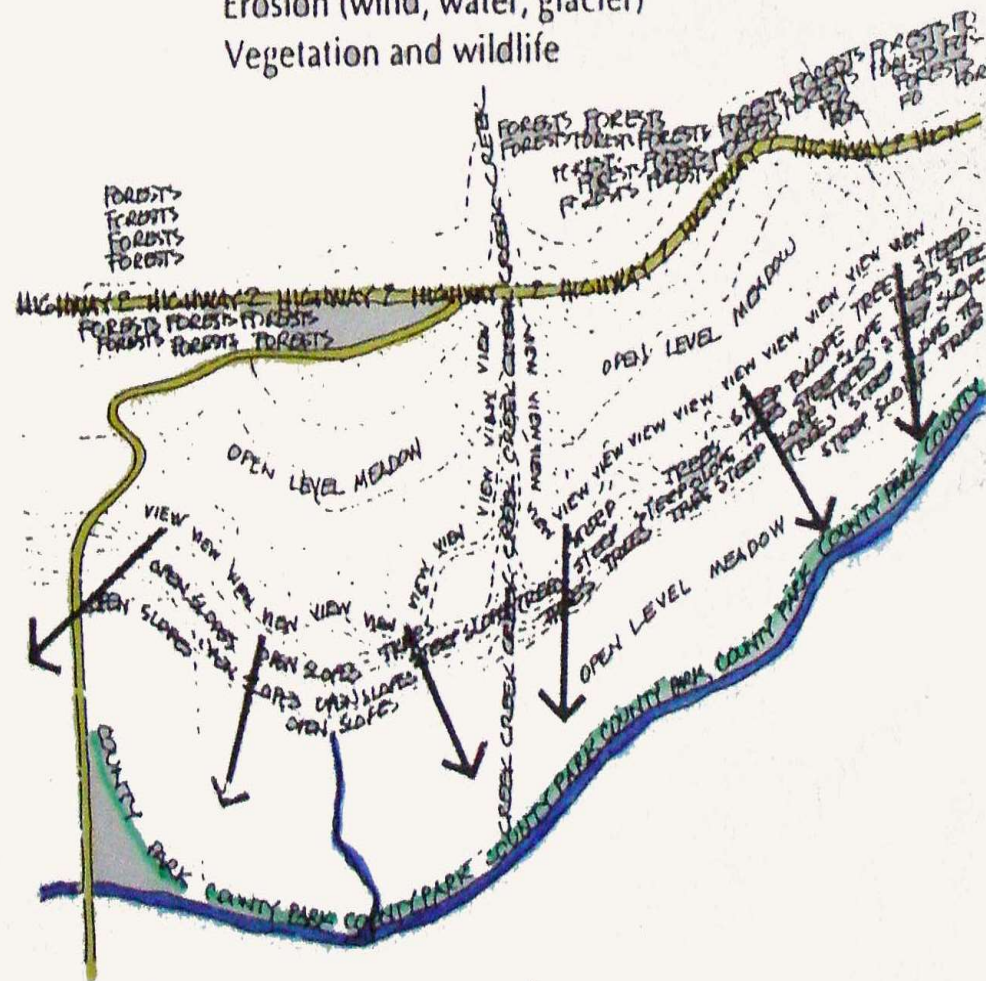

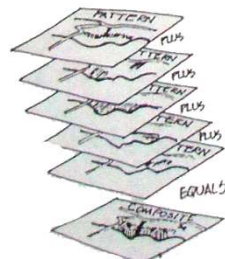
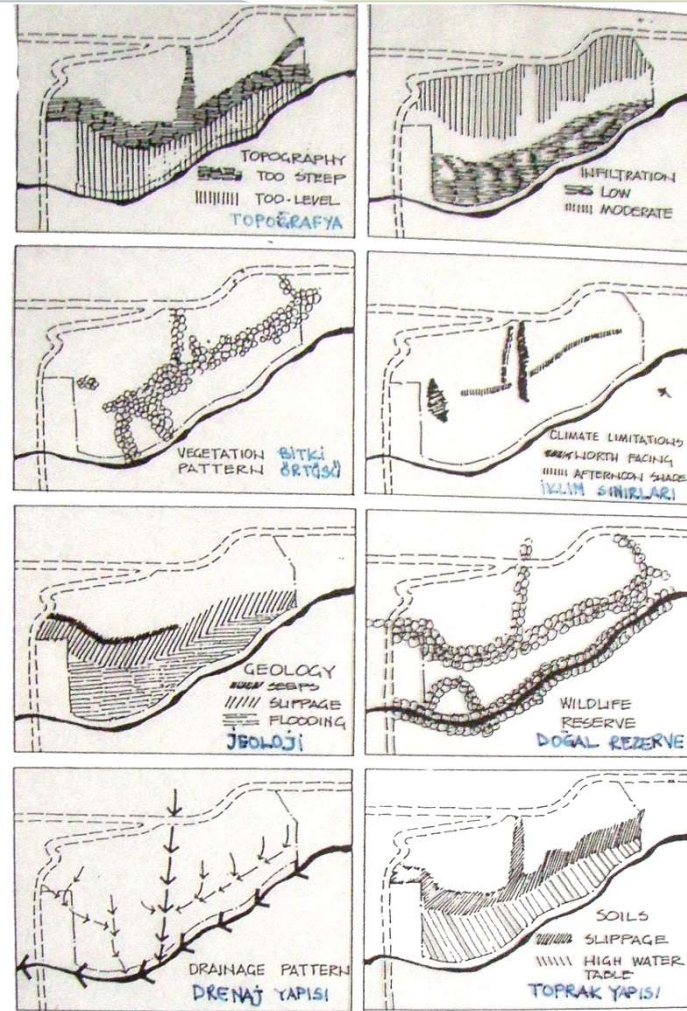
BİTKİ ÖRTÜSÜ ANALİZİ

Physiography is created by the interaction of all other processes:

- Parent geologic material
- Upheaval of earth
- Volcanic actions
- Climate, including orientation
- Gravity (e.g., slides and avalanches)
- Erosion (wind, water, glacier)
- Vegetation and wildlife

Geology
Soils
Water Resources
Vegetation
Climate
Physiography
Wildlife

ΕΓΓΙΜ ΥΟΝÜ

ΕΓΓΙΜ ΔΕΡΕΕΕΣİ

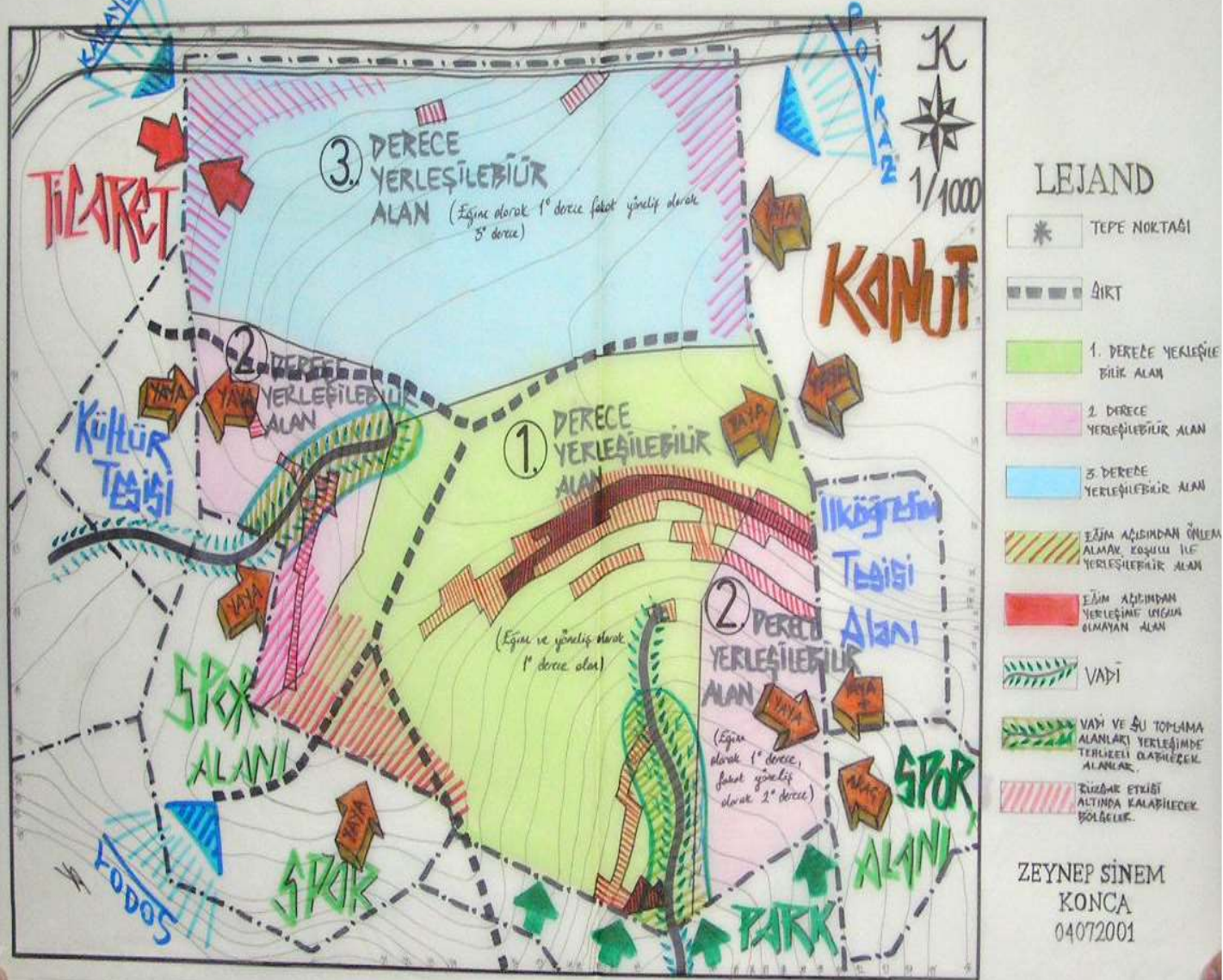
		1. güneydoğu doğu güney	2. güneybatı batı	3. kuzeydoğu kuzey kuzeybatı
1	1. derece yerleşilebilir alan	1. DERECE YERLEŞİLEBİLİR ALAN	Yerleşilebilir, ancak: *yapı-parcel ilişkisi *plan tipi *maliyete bakılarak, bunlarla paralel önlem alınmalı. !	Yerleşilebilir, ancak: *güneşlenme olanakları *rüzgarla ilgili çözüm, önlem *plan tipi, yapı tipolojisi !!
2	2. derece önlem almak koşuluyla yerleşilebilir alanlar	Yerleşilebilir, ancak: *ulaşım *altyapı *yapı yoğunluğu, plan tipi *maliyet !	!!	Yapılaşmaya açıp açmamak konusunda düşünülmesi gerekli; fayda ve maliyetin karşılaştırılarak bir karara varılması gerekli. ??
3	3. derece yerleşilemez alanlar	yerleşilebilir, ancak: *ulaşım *doku (topoğrafyaya uyumlu bir yapı düzeni oluşturulması) *yoğunluk (yapı yoğunluğu, zemine getirilecek yük açısından) !!	*yapı tipolojisi *ulaşım *doku (topoğrafyaya uyumlu bir yapı düzeni oluşturulması) *yoğunluk (yapı yoğunluğu, zemine getirilecek yük açısından) !!?	YERLEŞİLEMEZ ALAN

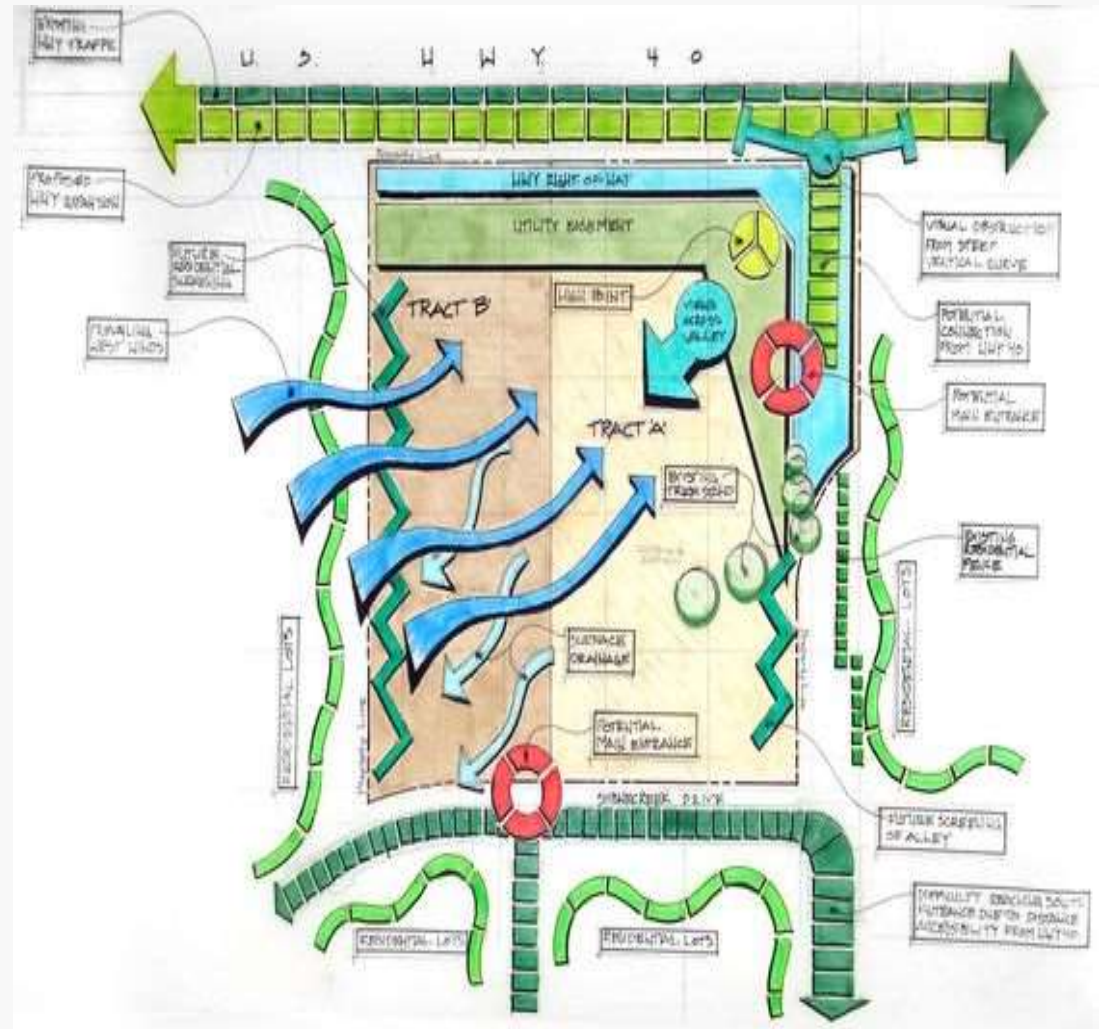
Εγγιμ yüzdesi açısından
önlem alınarak yerleşilecek

Εγγιμ yönü açısından önlem
alınarak yerleşilecek alan

Y.T.Ü MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR ve BÖLGE PLANLAMA
BÖLÜMÜ PLANLAMA II STÜDYOSU SENTEZ PAFTASI

●●●●○

GZFT (SWOT) ANALİZİ

- Güçlü yönler
- Zayıf yönler
- Fırsatlar
- Tehditler

SENTEZ

- Tüm bilgilerin süperpoze edildiği süreç.
- Doğal ve yapay fizik mekan ile, demografik ve sektörel yapının üst üste işlendiği,
- Sorunların ve potansiyellerin saptanarak, ortaya konulduğu evre.

PLANLAMA SURECİ

3. SENTEZ

Sorun ve Potansiyel Tanımlama

3 A. Doğal Yapı Sentez

3 B. Sosyo-Ekonomik Yapı Sentez

3 C. Çevre verileri

- Yerleşilebilir Alanlar
- Önlem Almak Koşulu ile Yerleşilebilir Alan
- Yerleşilemez Alan

- FONKSİYON
- YOĞUNLUK
- ULAŞIM

HANGİ
COĞRAF
YADA ?

KİM ?

HANGİ
KOŞULLAR
DA ?

BÖLGELEME

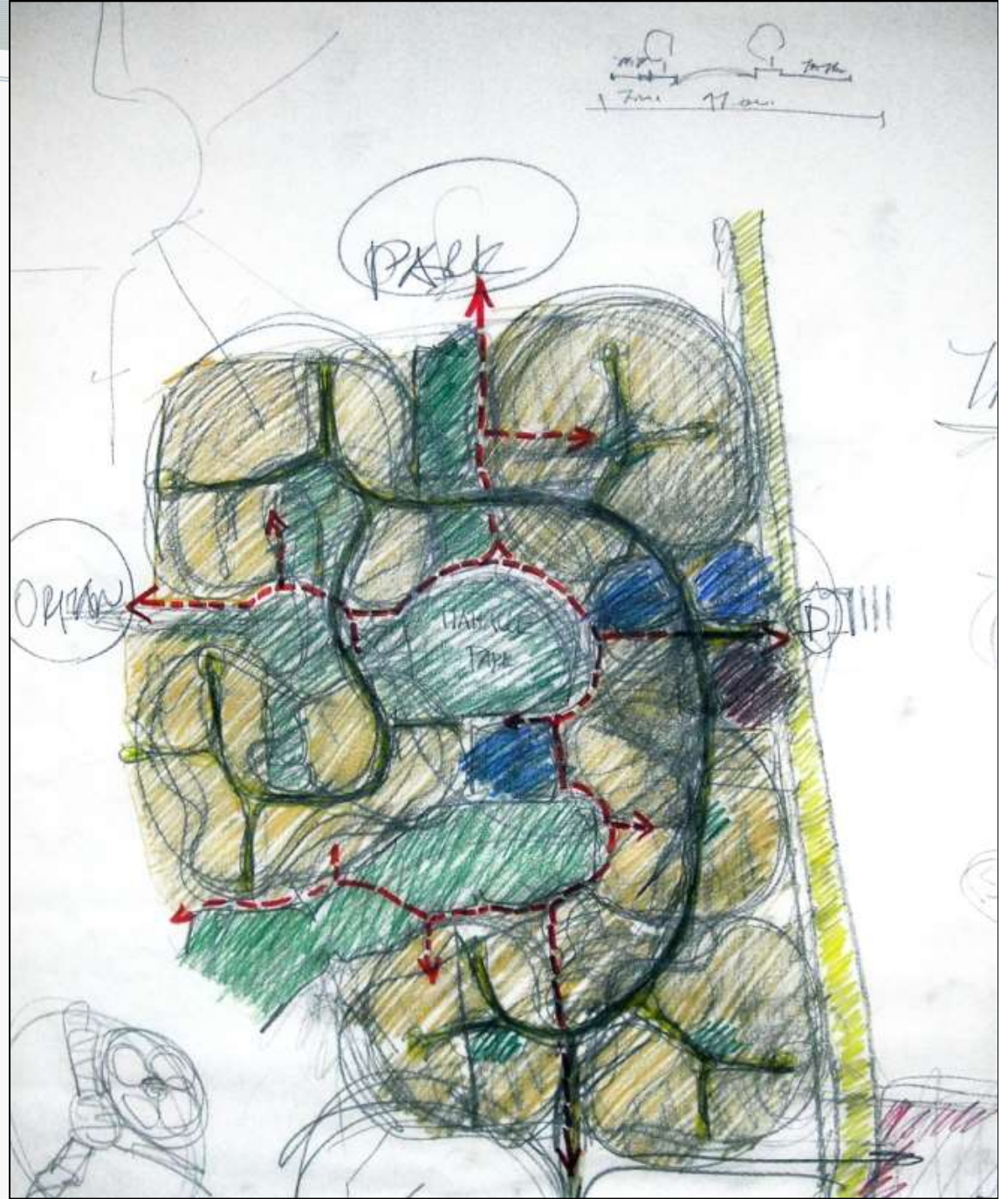
1. FONKSİYON ALANLARI YER SEÇİMİ

- Konut
- Çarşı
- Sosyo-kültürel Tesis
- Sağlık,
- Eğitim
- Açık ve yeşil alanlar

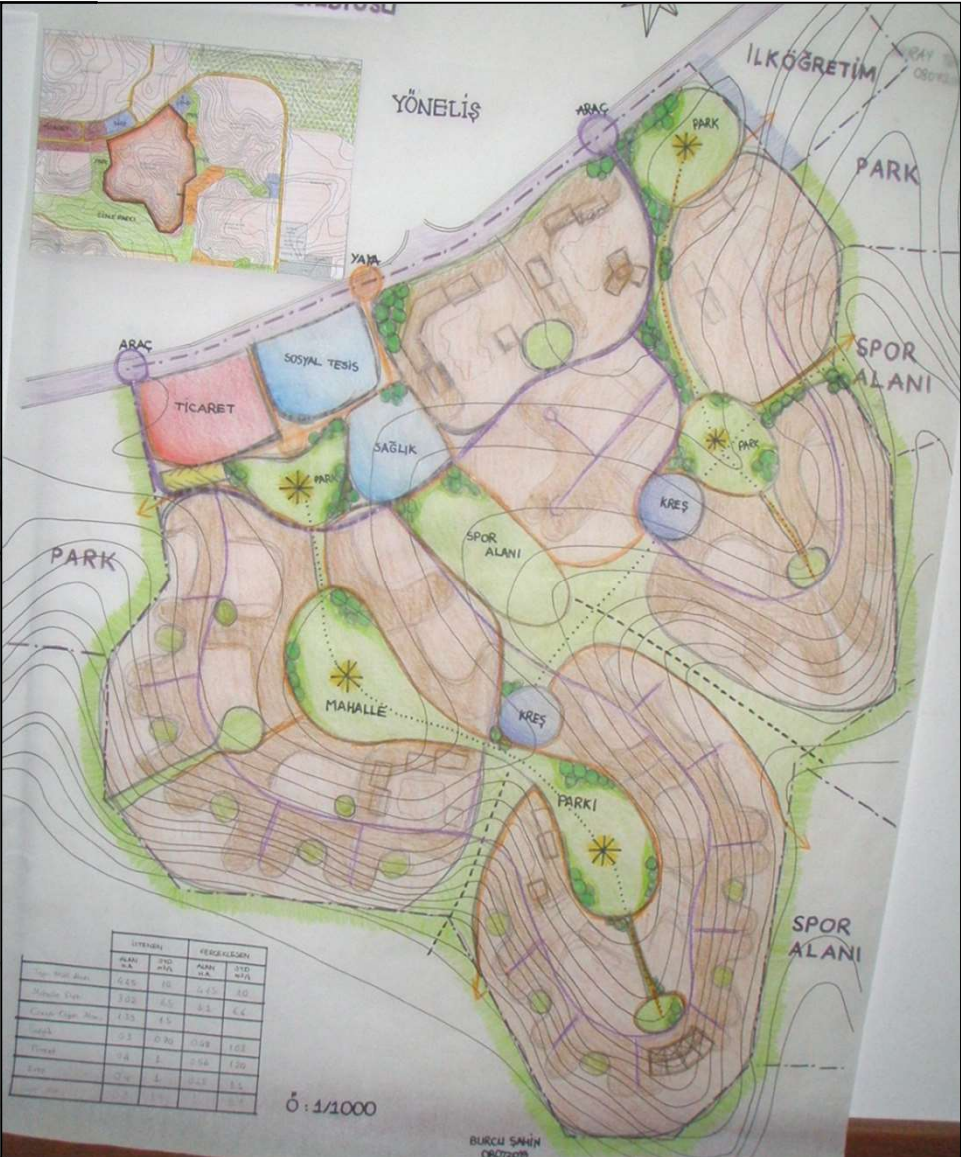
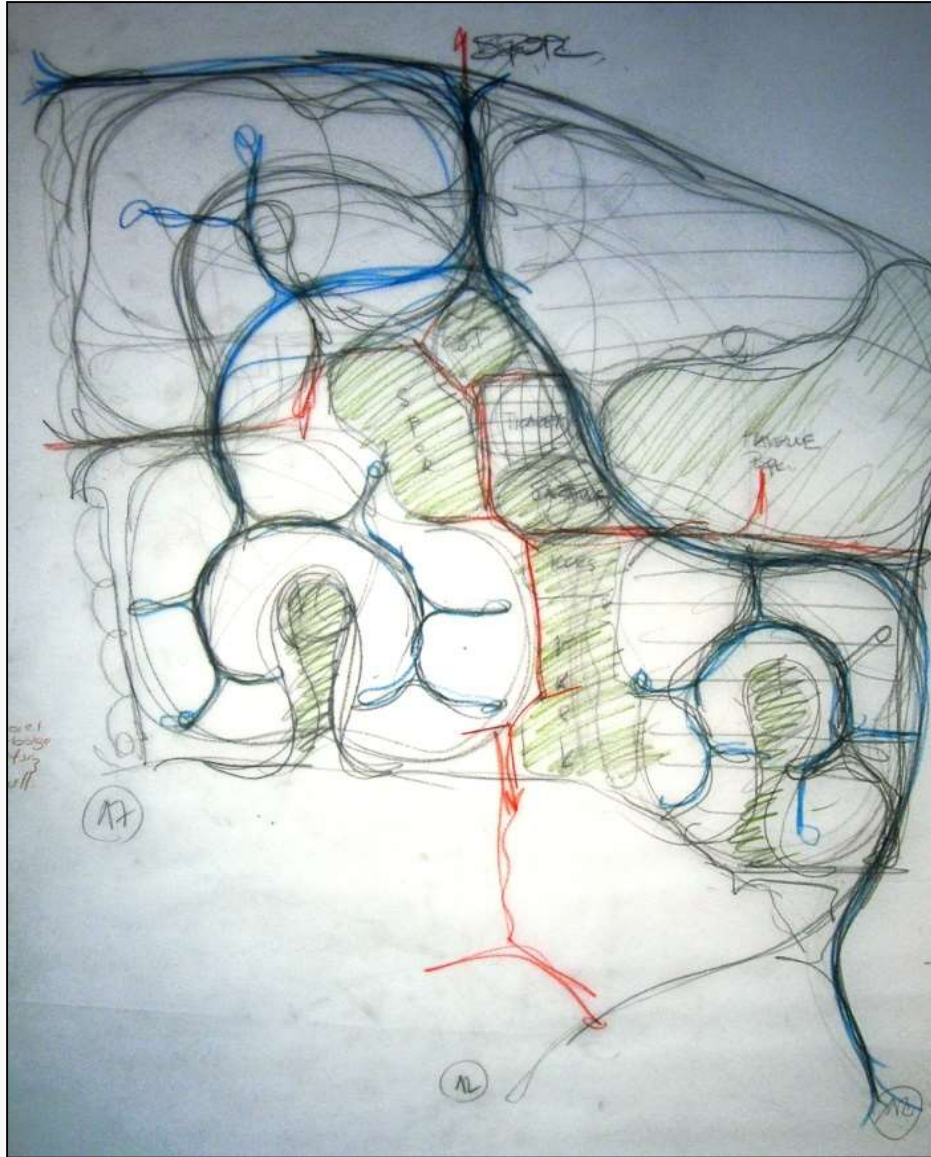
2. YOĞUNLUK

KADEMELENMESİ

3. ULAŞIM KADEMELENMESİ

BÖLGELEME

MAHALLE BİRİMİ

doğal ve yapay eşikler ile sınırlandırılmış,
sınır ve eşiklerinin algılanabildiği / okunabildiği,
eğitim, kültür, sağlık ve açık yeşil alan donatıları ve bu donatı alanlarına erişilebilirliğin sağlandığı,
sınırlı nüfus ve alan boyutu ile yüz yüze ilişkinin sağlanabildiği,
bu bağlamda güvenlik ve aidiyetin var olduğu,
dolayısı ile kent planlamanın en temel birimi olarak kabul edilen,
sağlıklı ve kaliteli konut yaşam çevresidir .

Mahallenin boyutu

➤ Nüfus büyüklüğü,

- ❑ Donatı kriterine göre,
- ❑ Sosyal kriterlere göre,

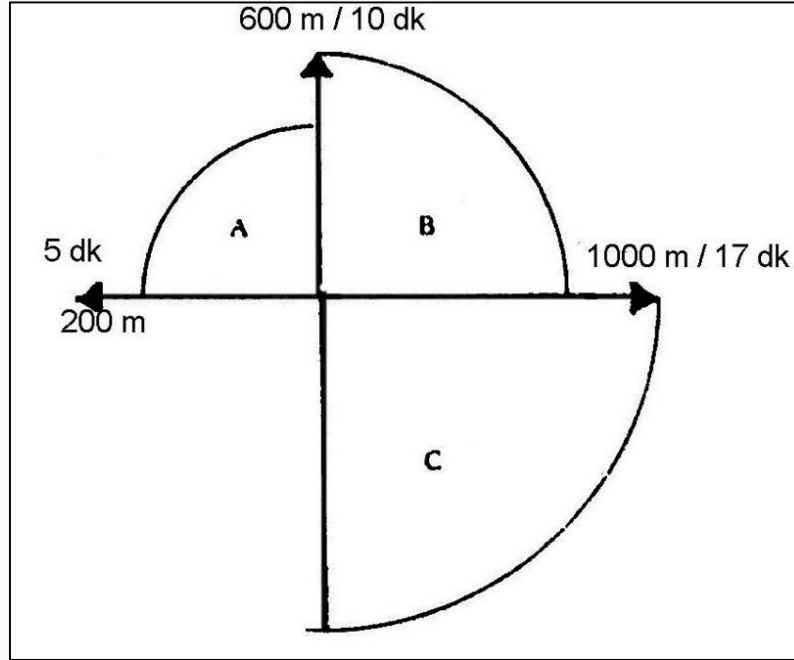
➤ Alan büyüklüğü,

- ❑ Erişme mesafeleri,
- ❑ Nüfus yoğunluğu

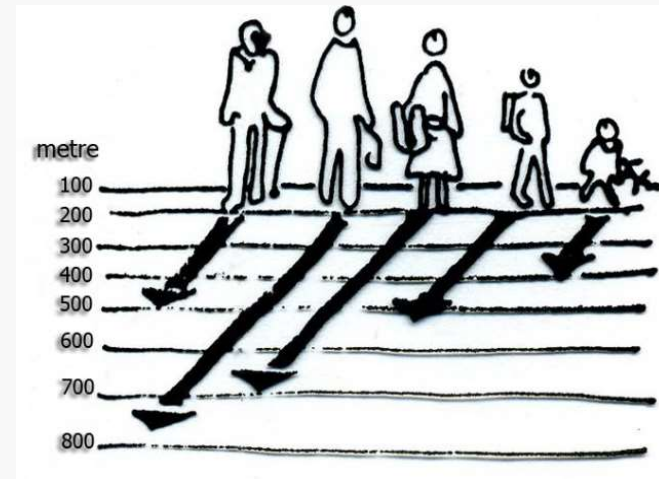
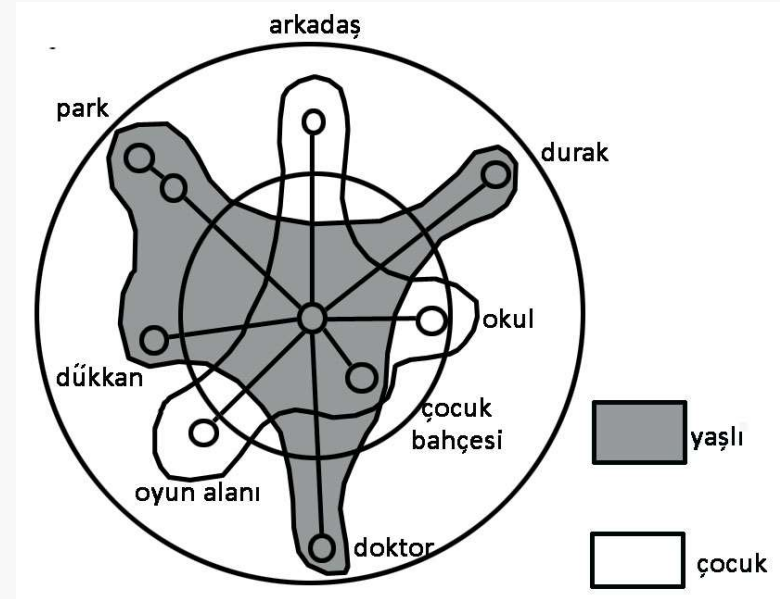
ölçütlerine bağlıdır.

• Nüfus büyüklüğü öncelikle iletişim, örgütlenme, tanış olma boyutu ile belirlenmektedir. Bunun yanı sıra ilköğretim okulunun optimal öğrenci nüfusundan yola çıkarak mahalle nüfusu konusunda da saptama yapılmaktadır. Yukarıdaki iki kriterle de yaklaşık mahalle nüfusu **3000-5000 kişi** aralığındadır.

• Alan büyüklüğü ise yaya erişme mesafeleri: merkezden **800 m.'lik yarıçapa** göre ve nüfus yoğunluğuna bağlı olarak belirlenmektedir. Bu boyut da yaklaşık **25-50 ha.**'dır.

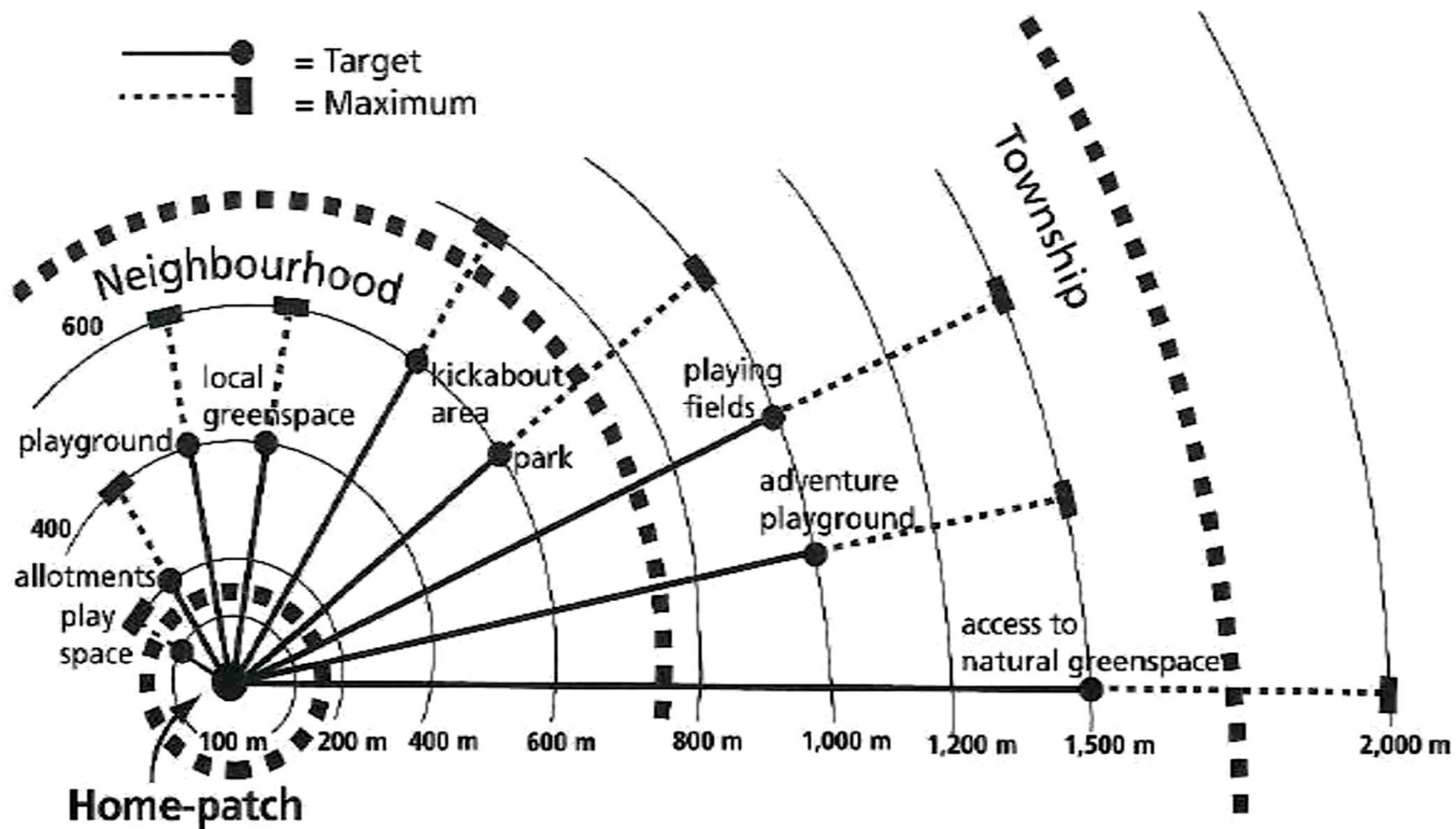
- A. KONUT ÇEVRESİ: Oyun, komşuluk ilişkisi,
B. MAHALLE: Dükkan, çocuk bahçesi, ilkokul,
sağlık ve sosyal hizmetler, durak,
C. KENT: Alış-veriş merkezi, kültür tesisleri,
orta ve lise eğitimi, çalışma alanları,

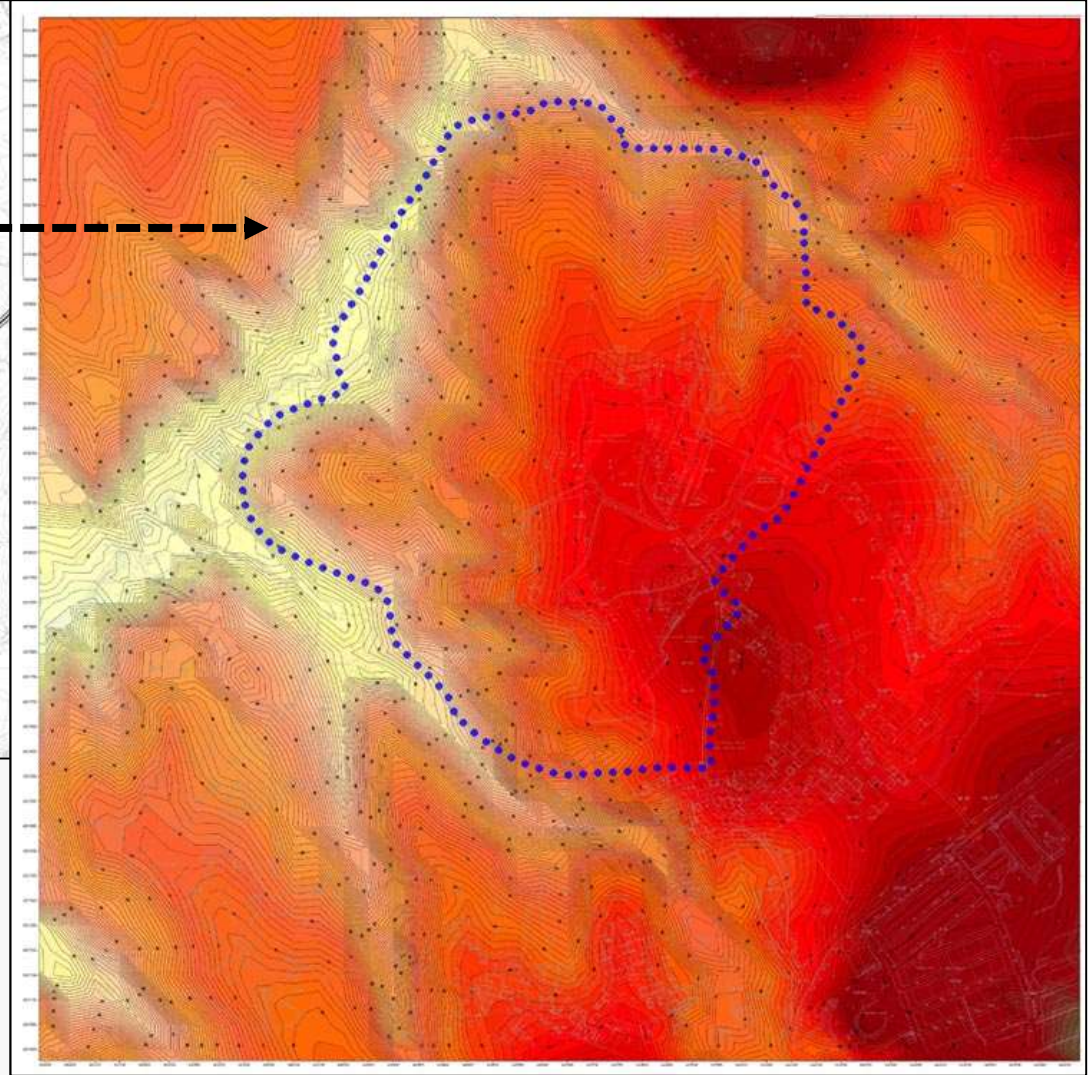
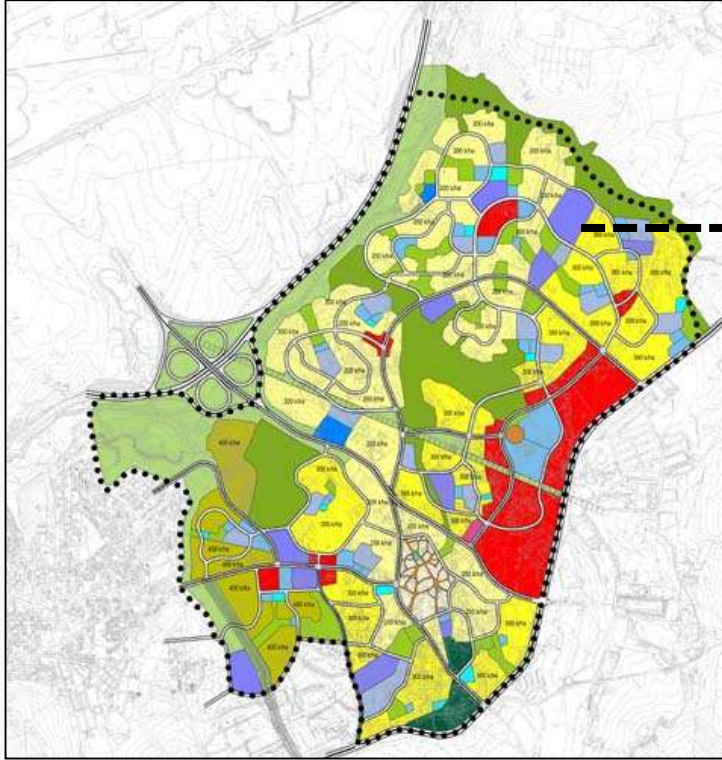

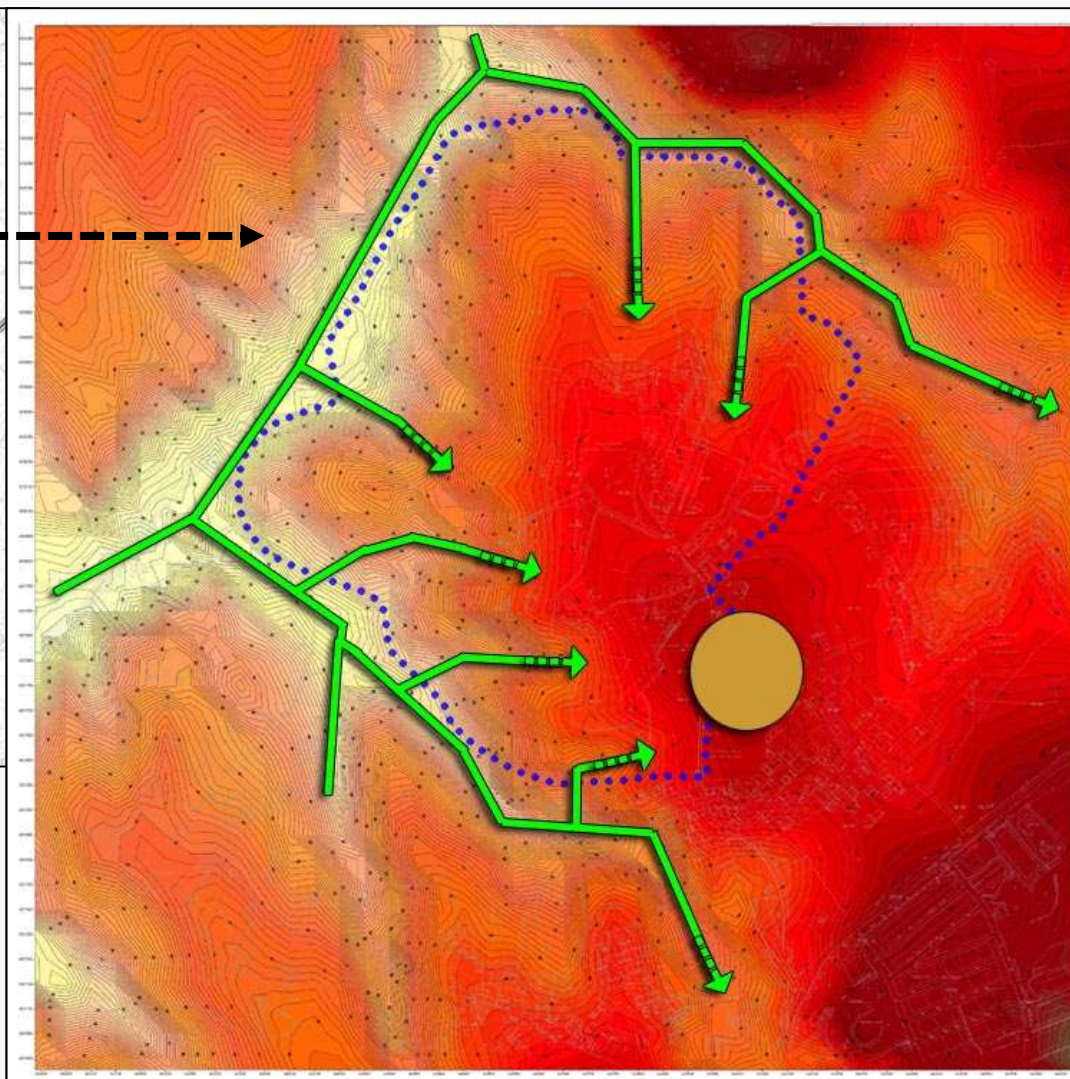
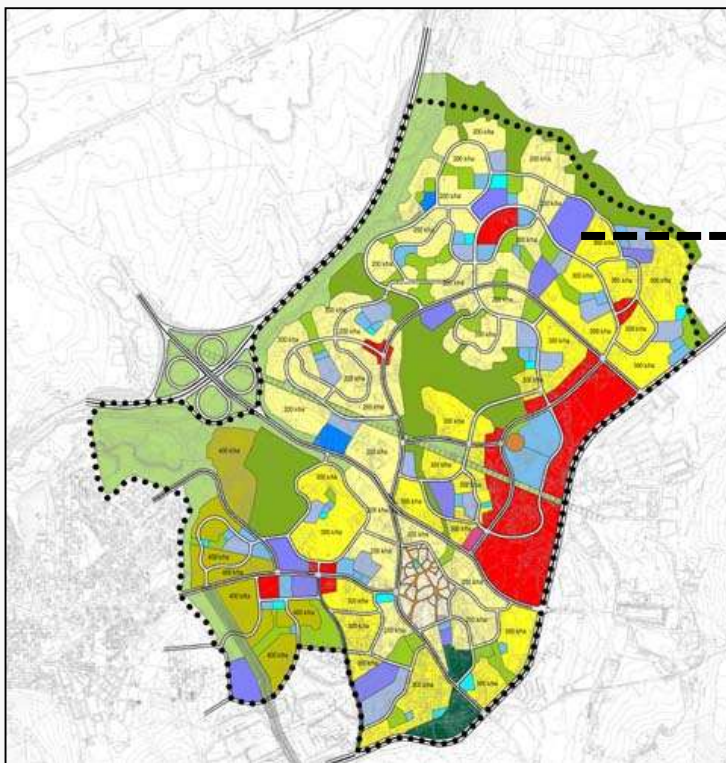
İLKÖĞRETİM OKULU YERLEŞME (MAHALLE) BİRİMİ DONATILARI ERİŞME MESFELERİ

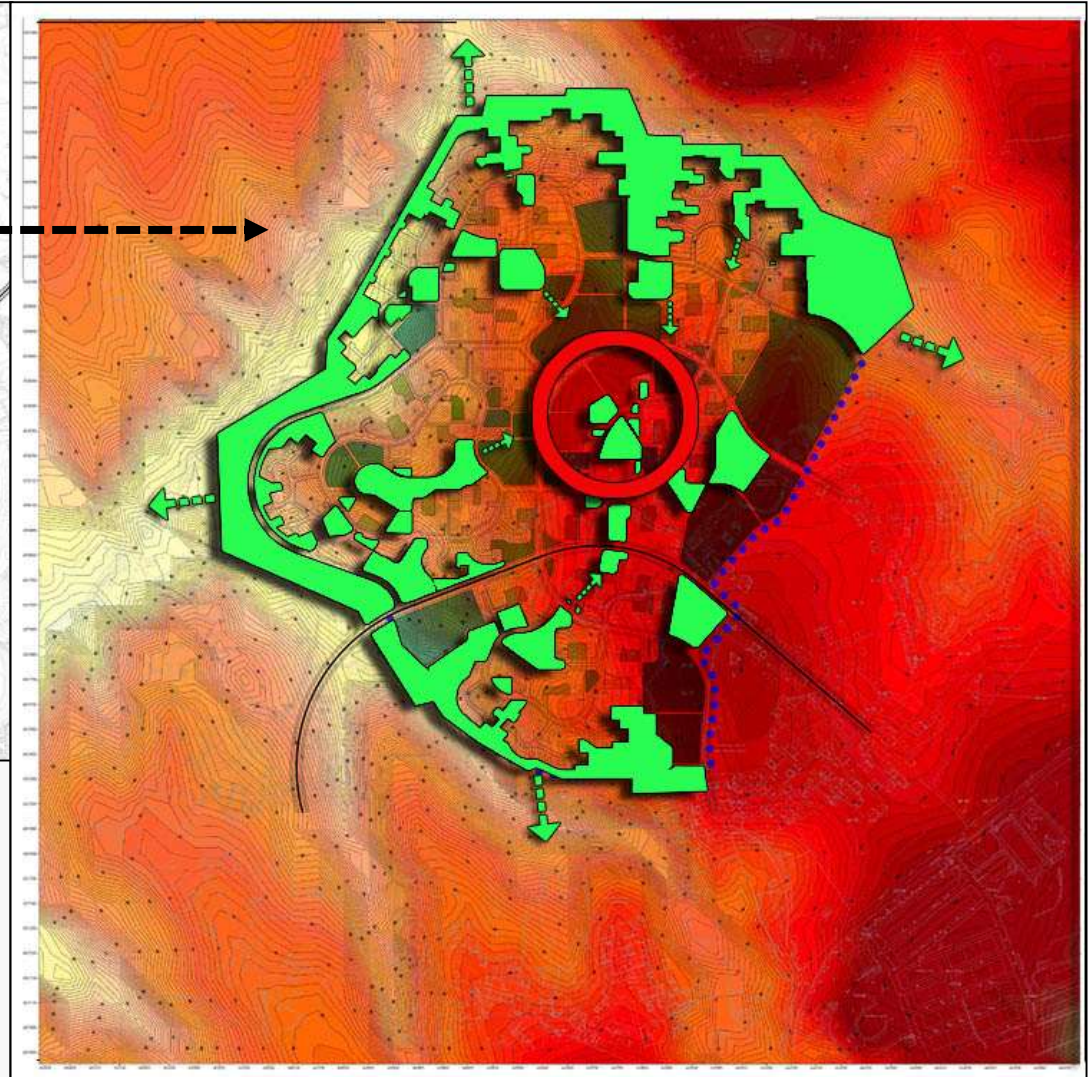
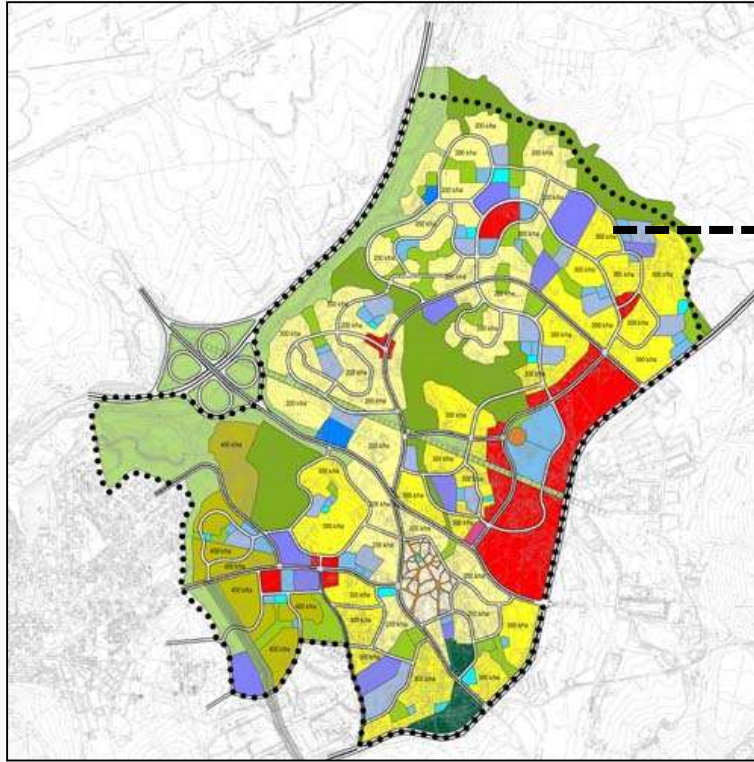
İkreş	400 m
Çocuk Bahçesi	400 – 300m
İlköğretim Okulu	400 – 800m
Çocuk Oyun Alanları	400 – 800m
Park	400 – 800m
Merkez	400 – 800m
Sosyal Kültürel Tesisler	800 m
Sağlık Tesisleri	800 m

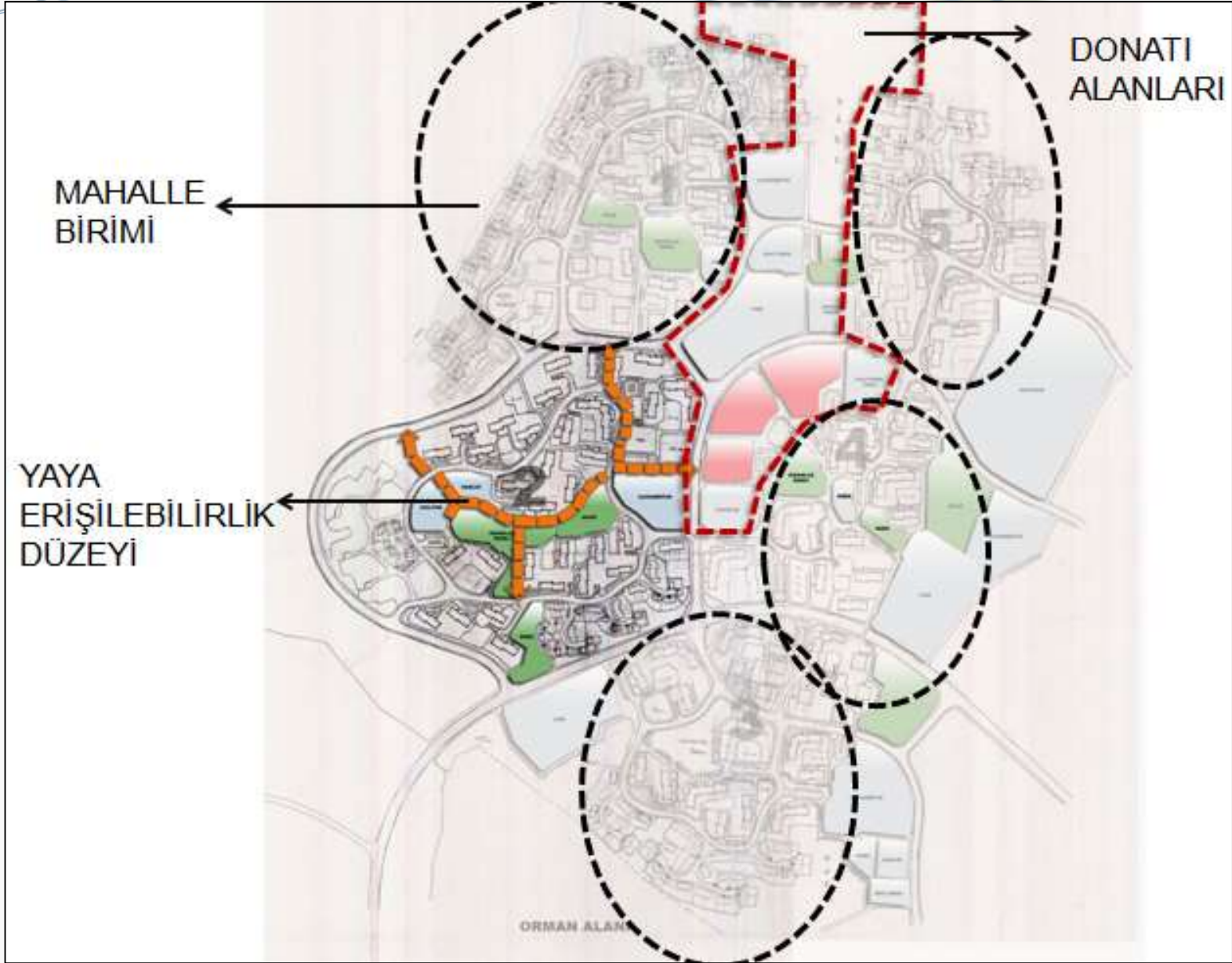
Access to open space - some illustrative standards

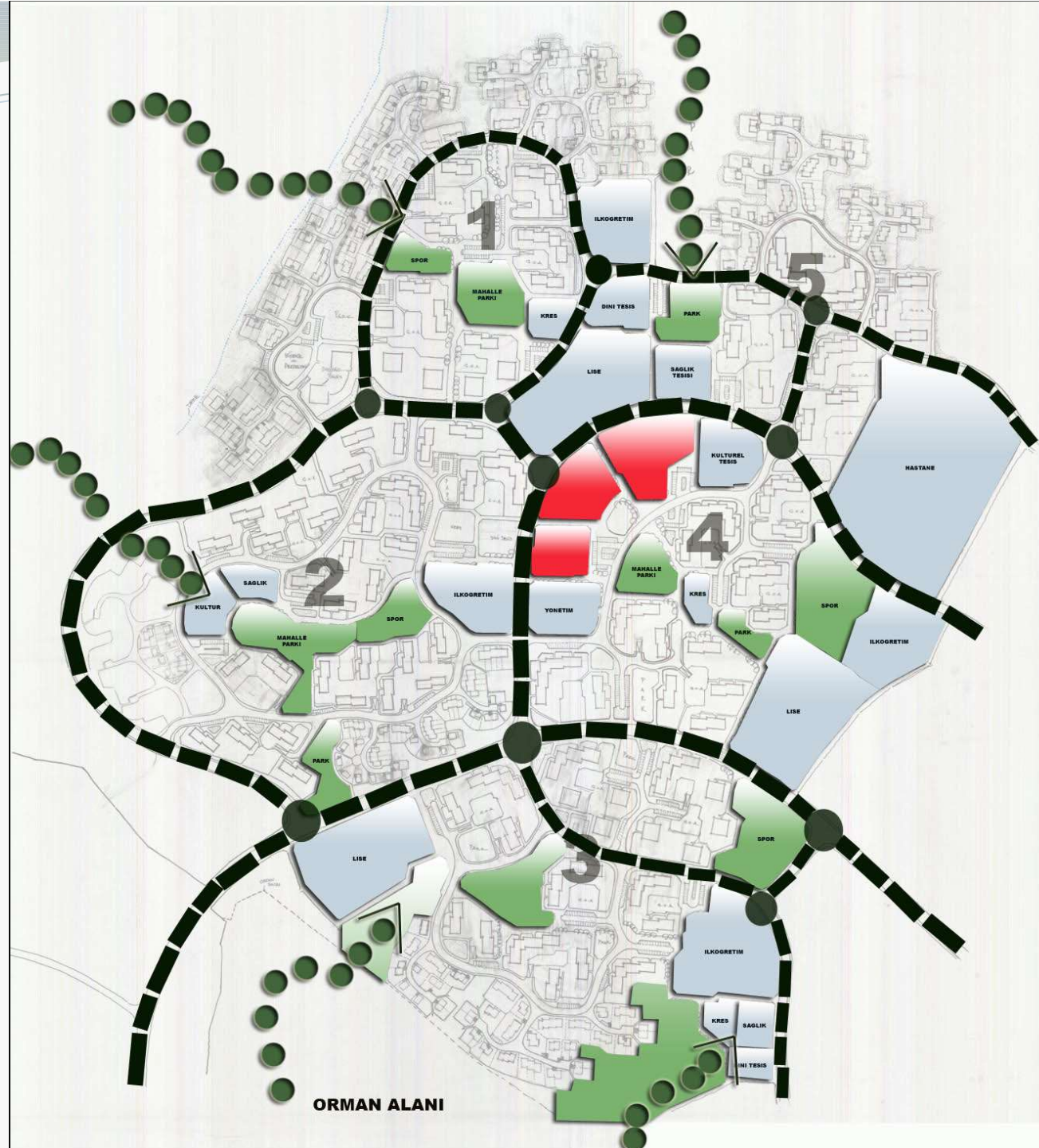

Konut Alanlarında Tasarım

- MEKANSAL TASARIMIN BAŞARILI OLABİLMESİ İNSANIN BİYOLOJİK VE SOSYAL GEREKSİNİMLERİ İLE TASARIM ARASINDAKİ BAĞIN GÜÇLÜ OLMASINA BAĞLIDIR

İNSANIN TEMEL BİYOLOJİK VE SOSYAL GEREKSİNİMLERİ

- FİZYOLOJİK GEREKSİNİMLER
 - KORUNMA – GÜVENLİK
 - KATILIM – AİDİYET
 - SAYGINLIK – TANINMA
 - YETENEK GELİŞTİRME
 - DUYGUSAL DIŞA VURUM

MEKANSAL TASARIMI ETKİLEYEN GEREKSİNİMLER

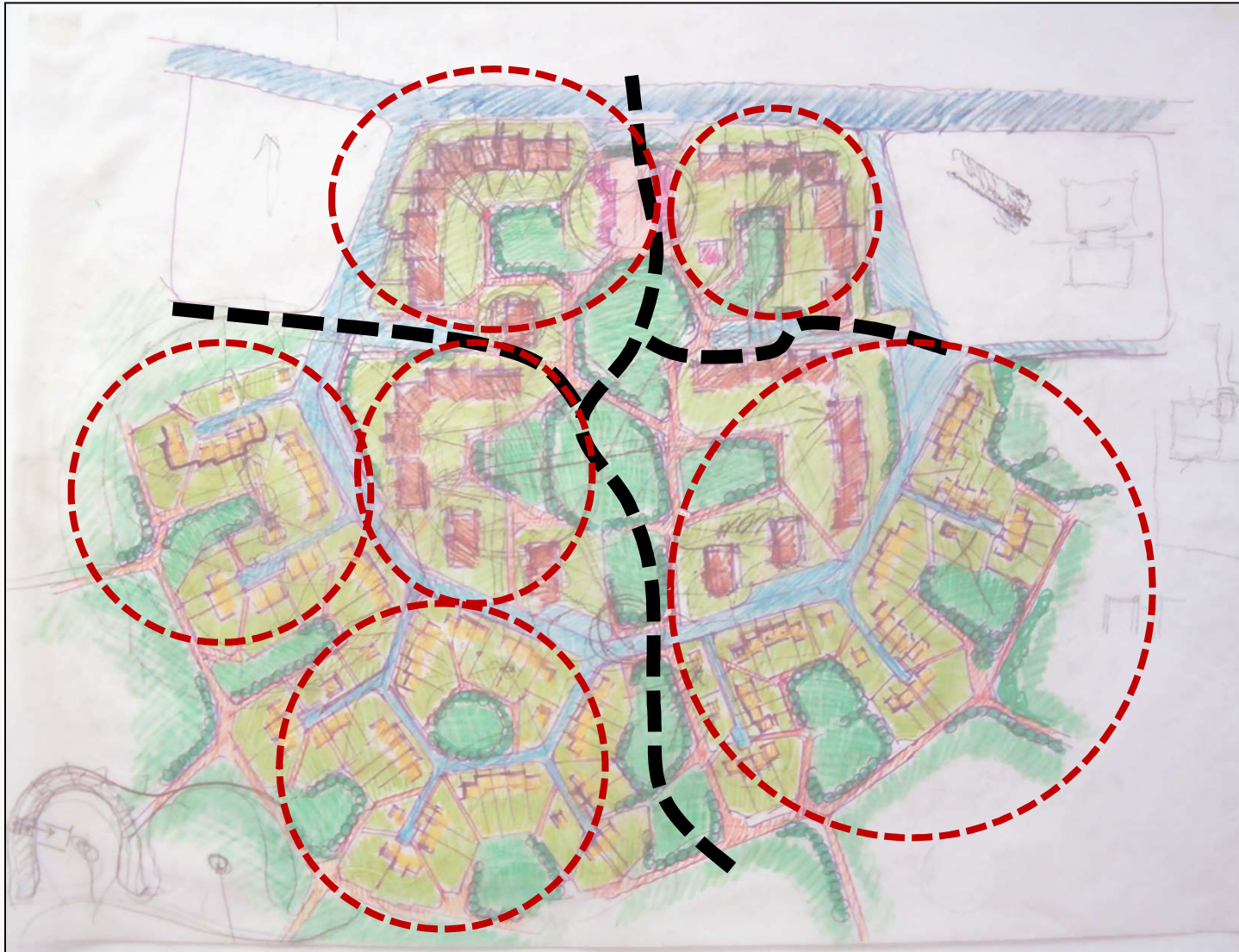
● FİZYOLOJİK GEREKSİNİMLER

- Barınma,
 - Çevre şartlarına uygun,
 - İnsan ölçeğine uygun,
 - Coğrafi, kültürel koşullara uygun,
- Erişebilirlik,
 - Çeşitli gereksinimleri giderebilecek kaynaklara ulaşılabilirlik,

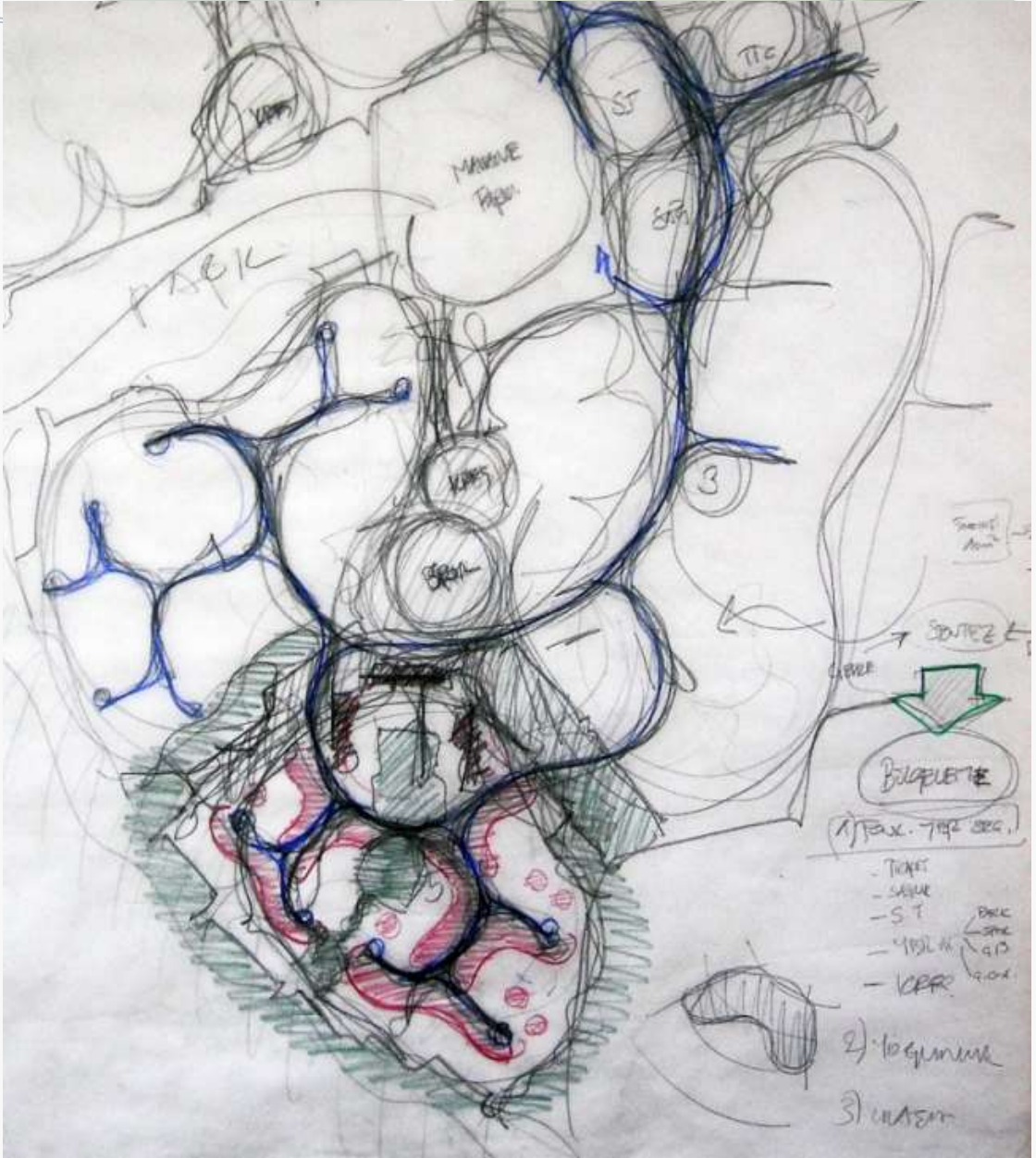
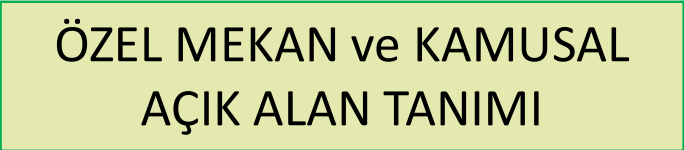
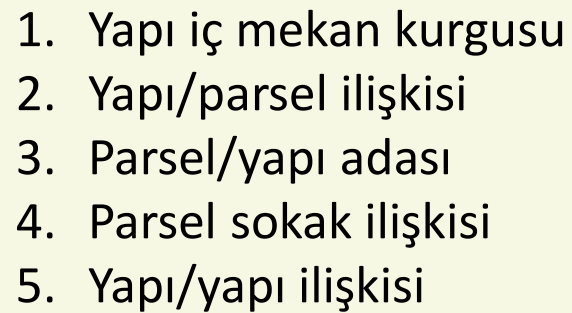
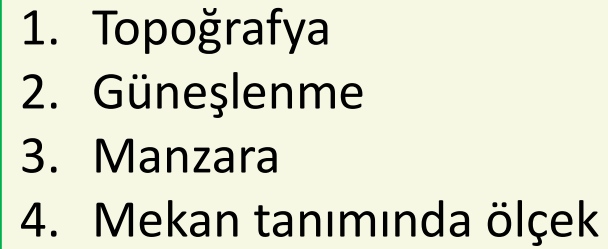
● KORUNMA – GÜVENLİK GEREKSİNİMESİ

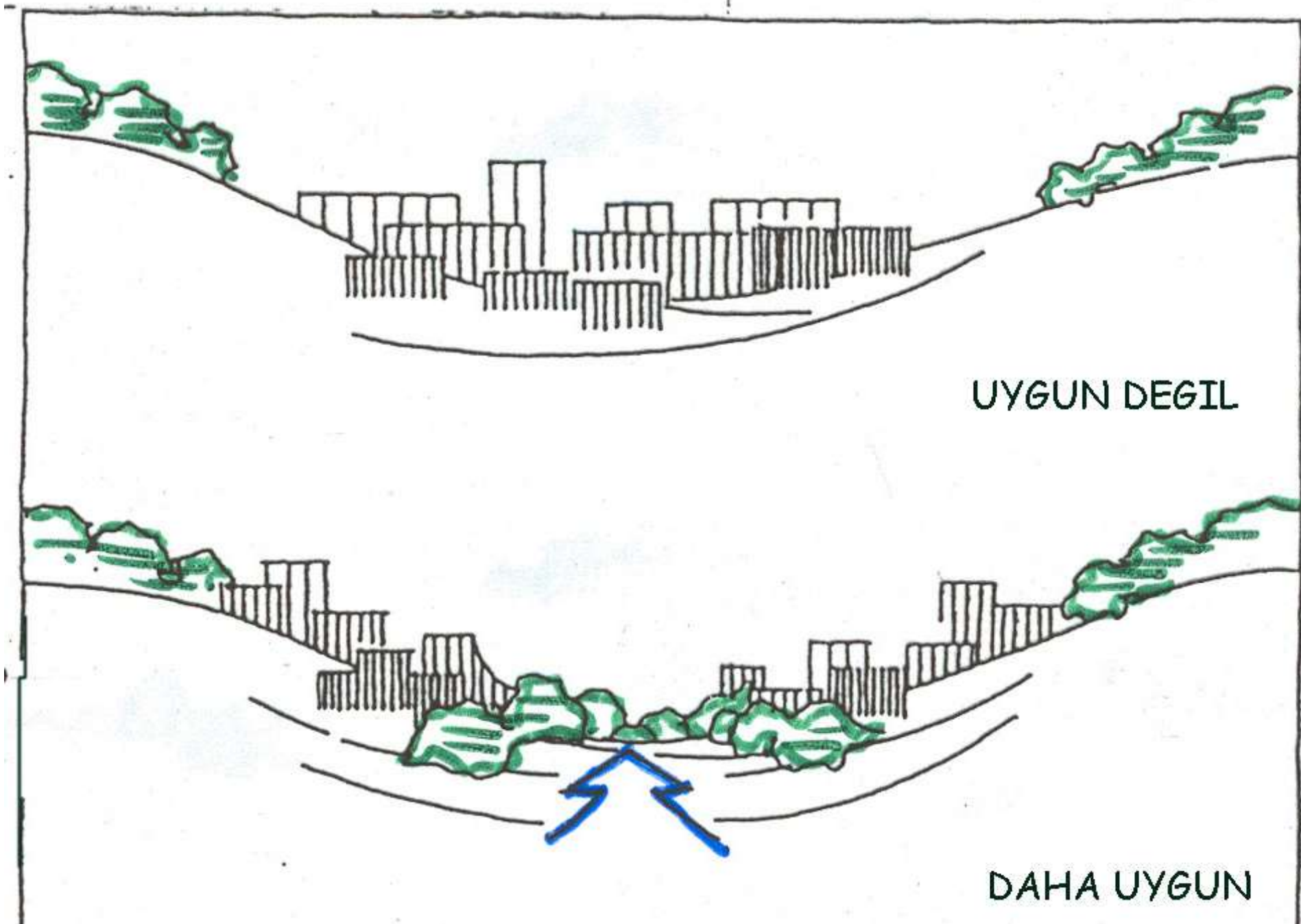
- Alan sahipliliği, (kamusal özel alan ayırımı),
- Gizlilik, (egemenlik sınırı, mahremiyet),
- Kalabalıktan arınma, (az yoğunluk),
- Kolay yönlenme, (tanımlılık),
- Ölçek,
- Güvenlik, (yaya / araç, gece / gündüz),

YÖNELİŞ

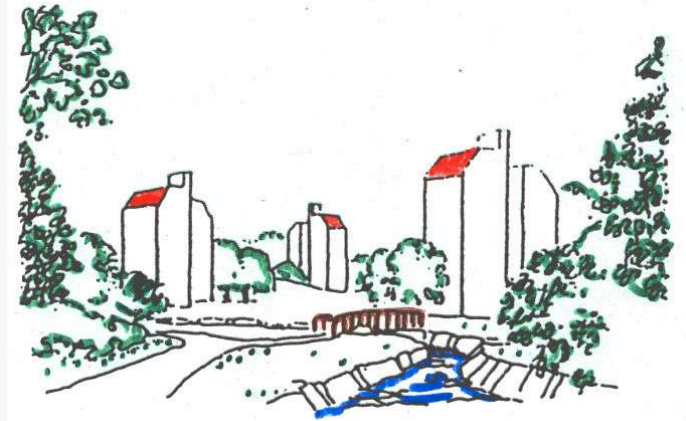
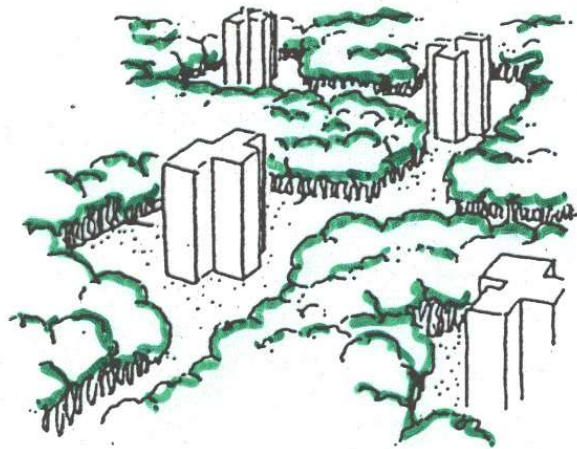
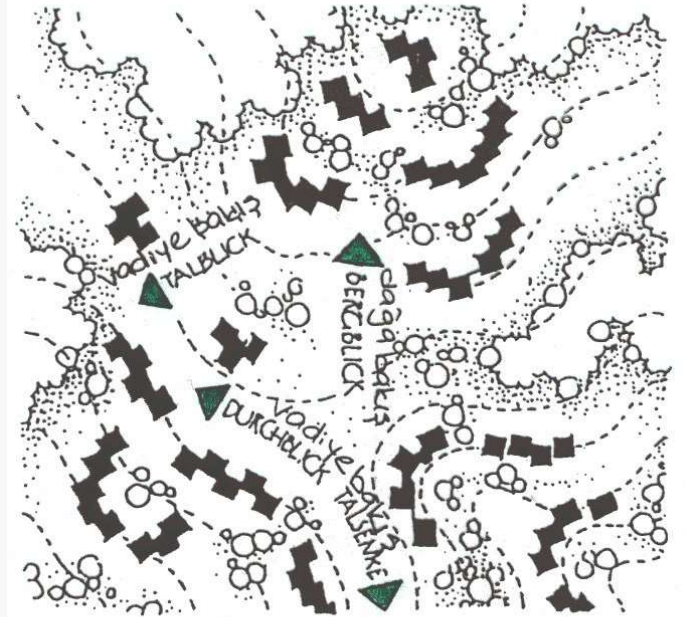
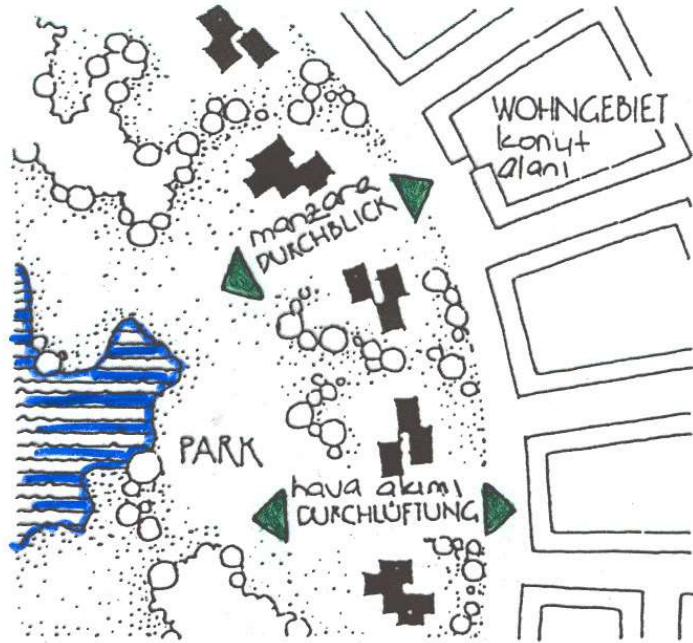

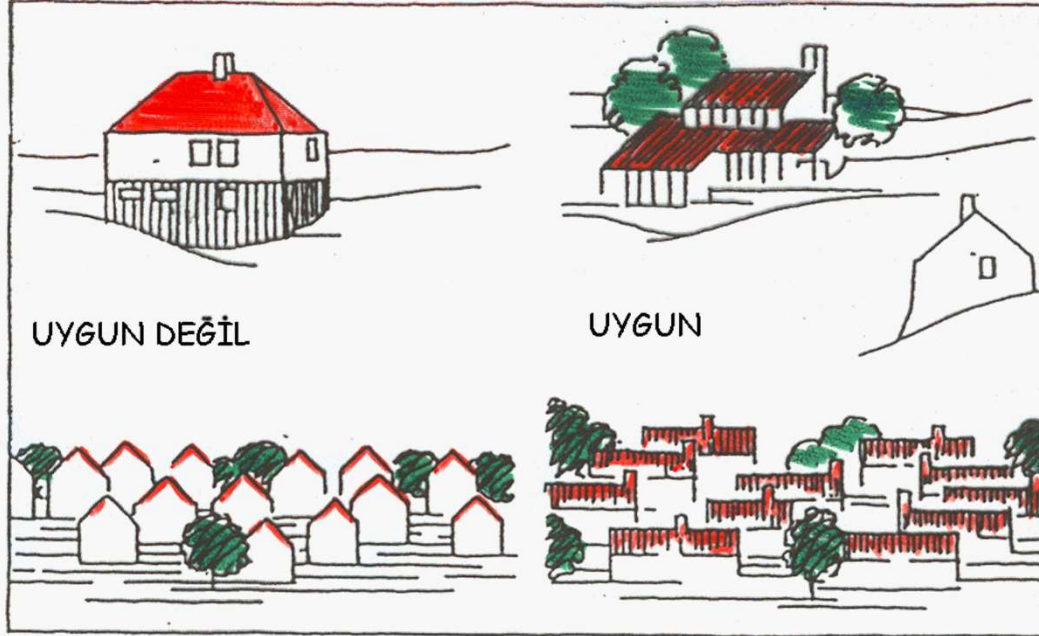
silüetler

vaziyet planları

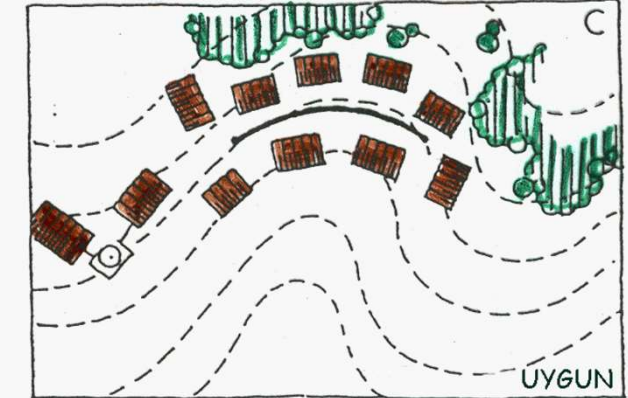
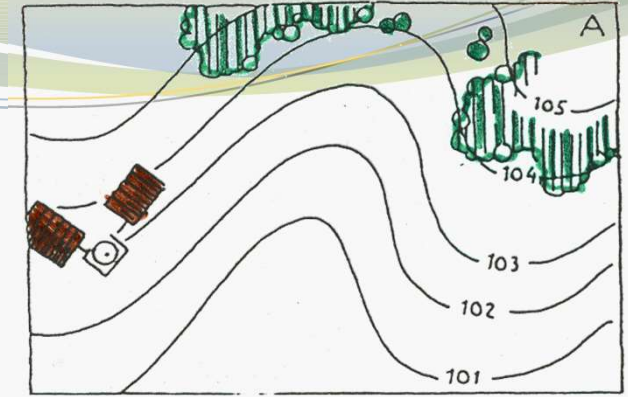

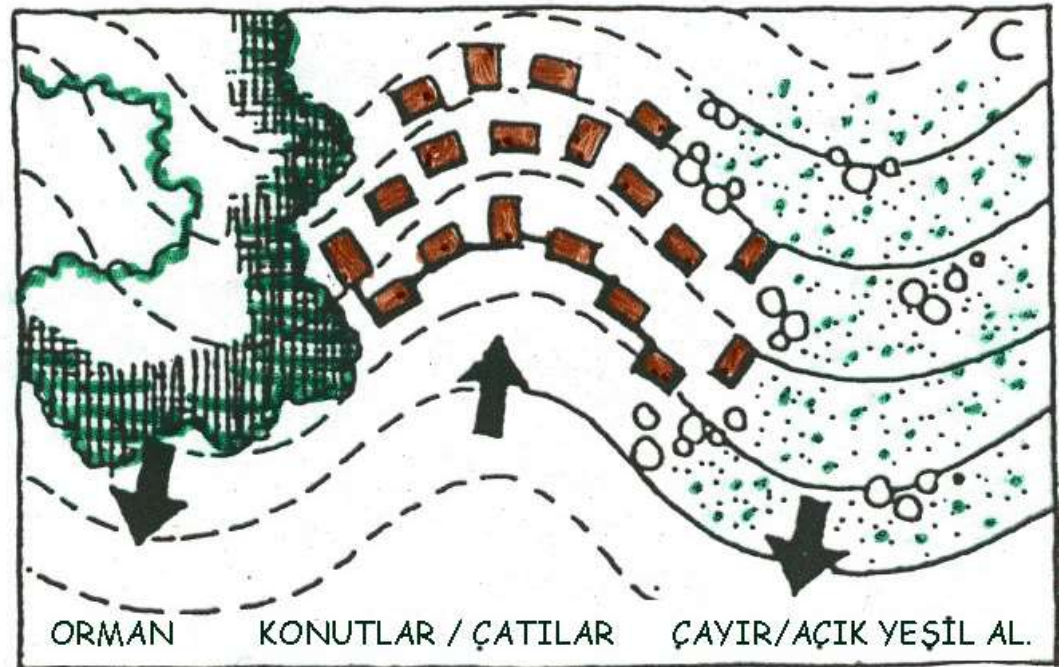
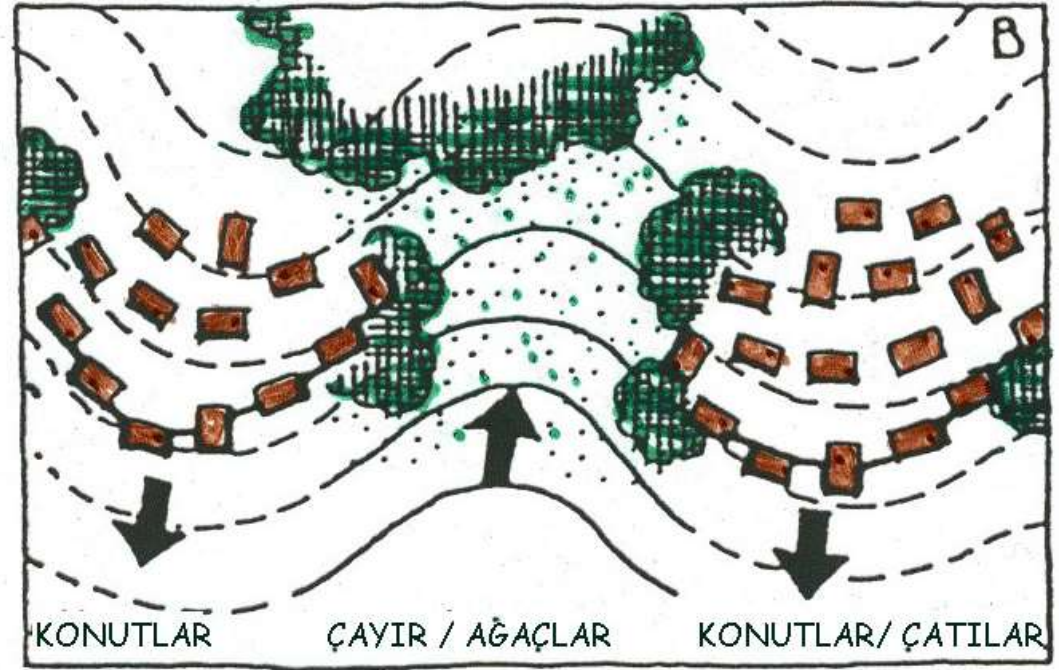
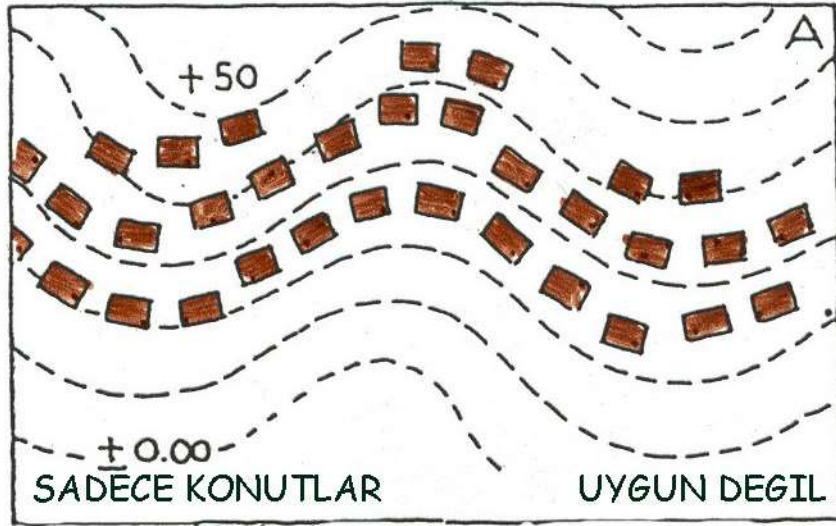
Konut alanlarında mekan

Yapıların ve dokuların topoğrafyaya uygunluğu...

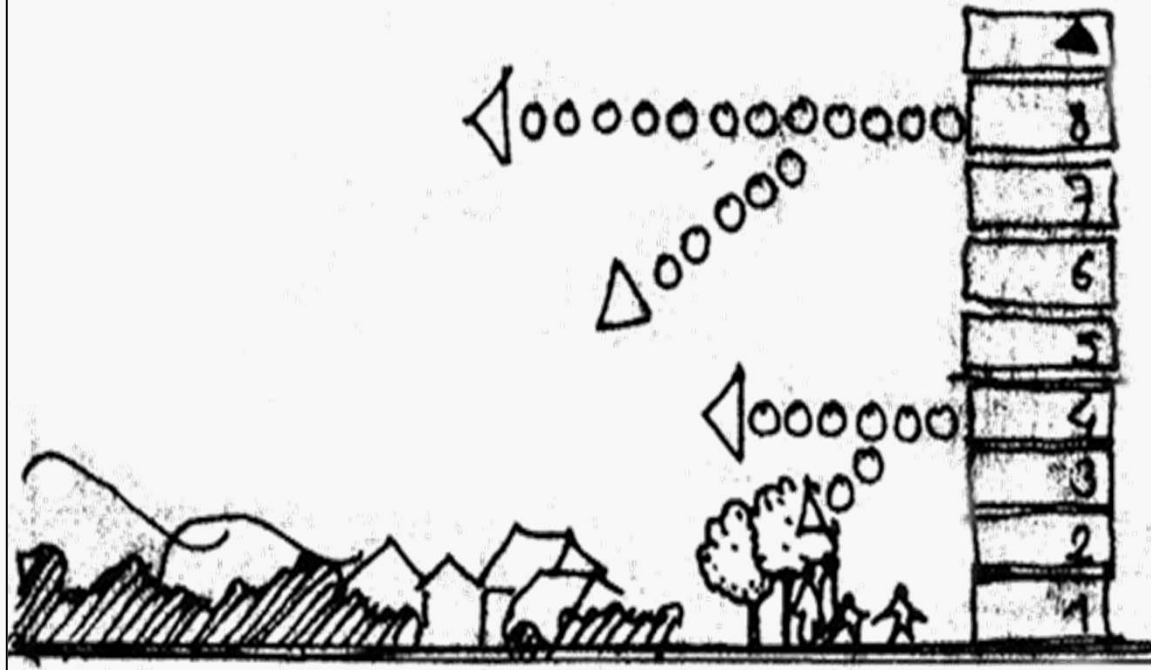

... bağlı olarak ulaşım mekanlarının da topoğrafyaya uygun olmasını sağlarken, aynı zamanda her birimin eşit derecede ışık ve hava almasına olanak verir.

KONUT VE DIŐ MEKAN OLUSUMUNA ETKİSİ

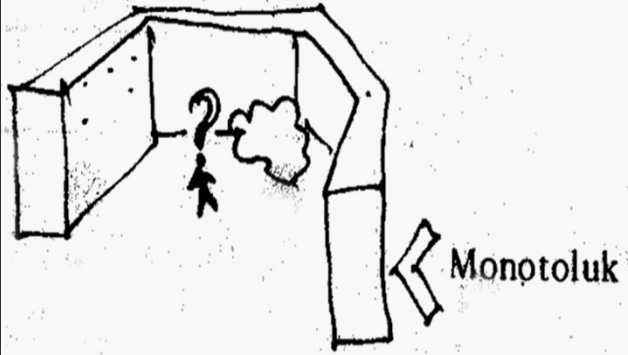

5 ve daha yüksek katlar ses ve gürültüden az etkilenmekte olup uzak görüş ve manzaraya açıktır

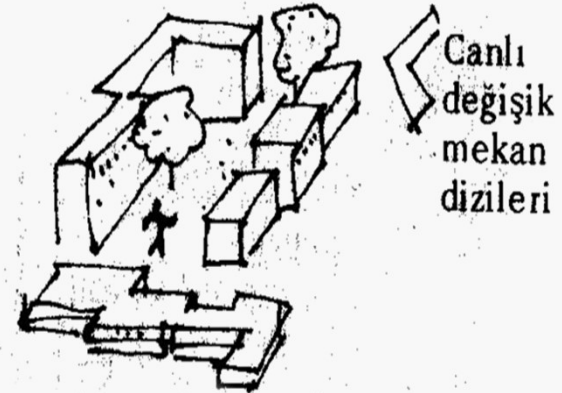
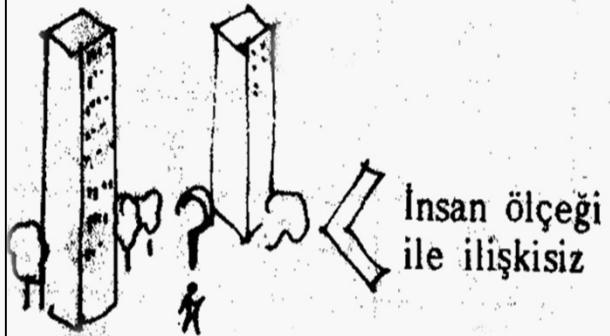
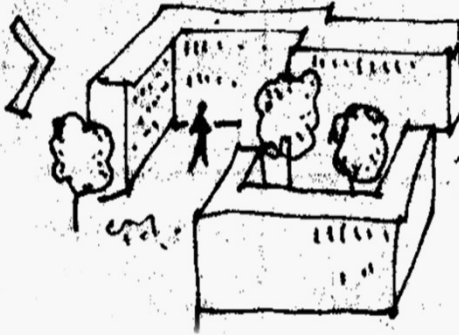
1 ve 4 kat arası konutlar yaşlı ve çocuklu aileler için olumludur. Zeminle görsel ve işitsel bir bağlantı vardır

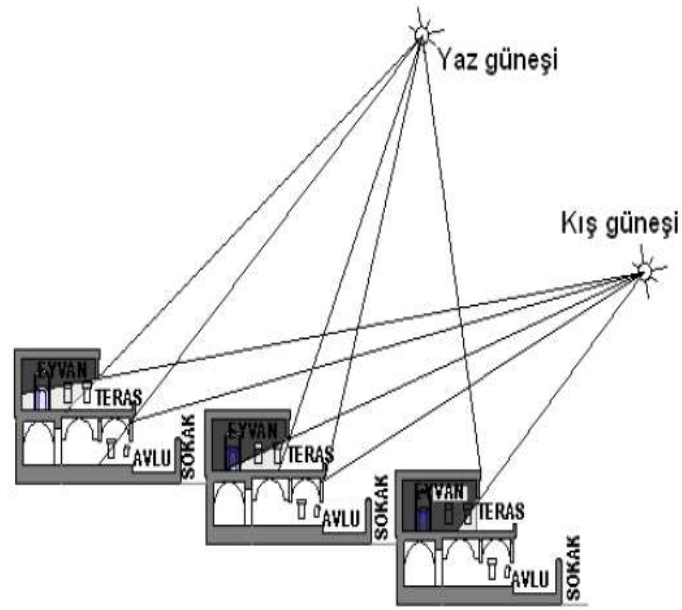

Olumlu
çevre

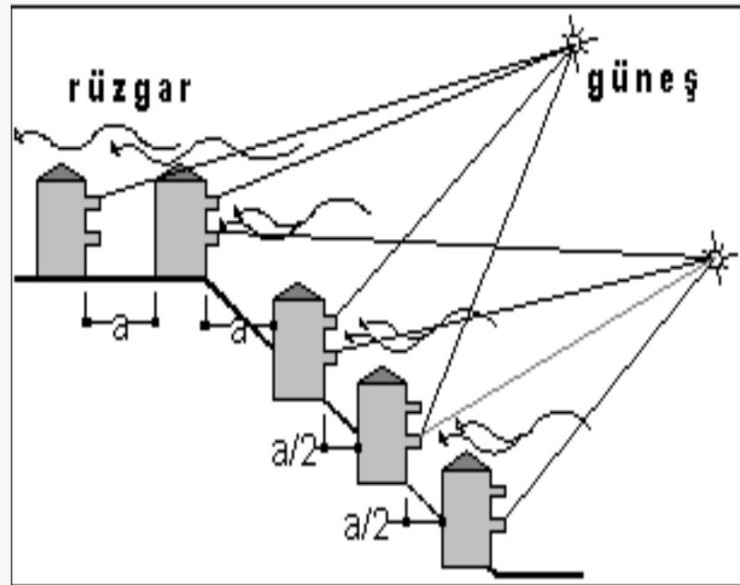

Parçalı
mekân

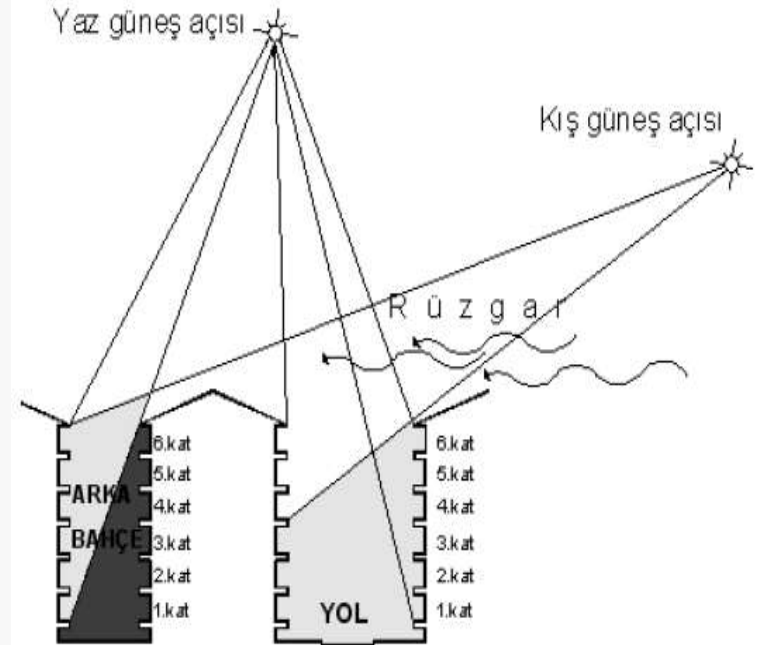

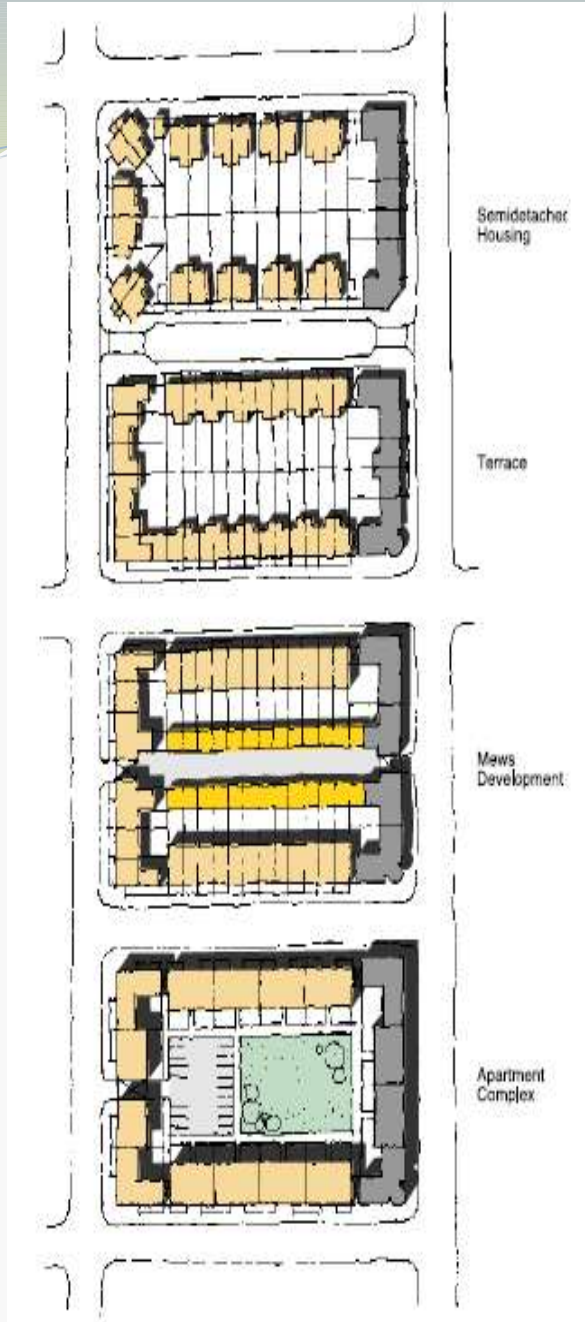
Şekil 10. Geleneksel Mardin evinin kış ve yaz güneşi altında güneş ve gölge ilişkisi

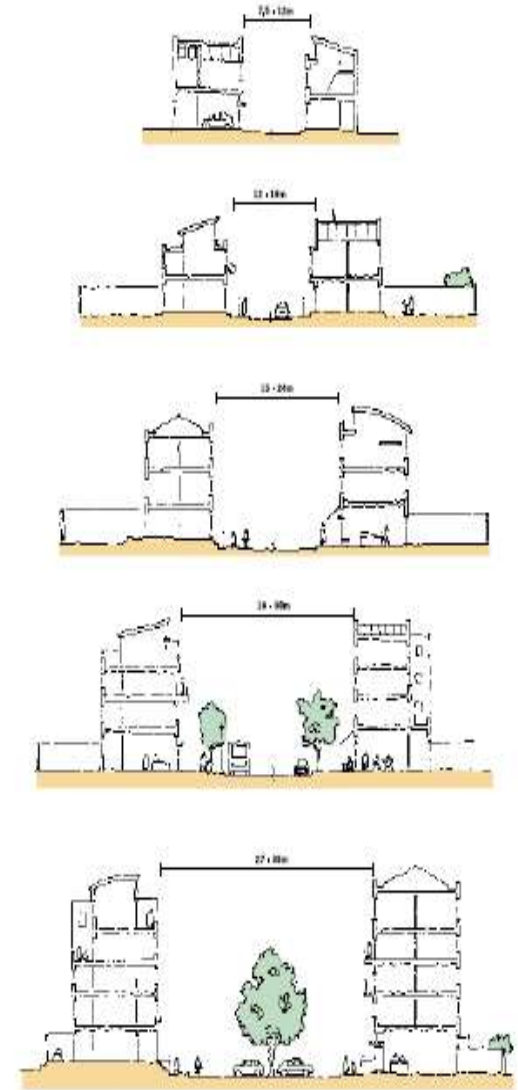
Güneşlenme ve mekan ilişkisi

Şekil 11. Mardin'deki yeni konutun kış ve yaz güneşi altında güneş ve gölge ilişkisi

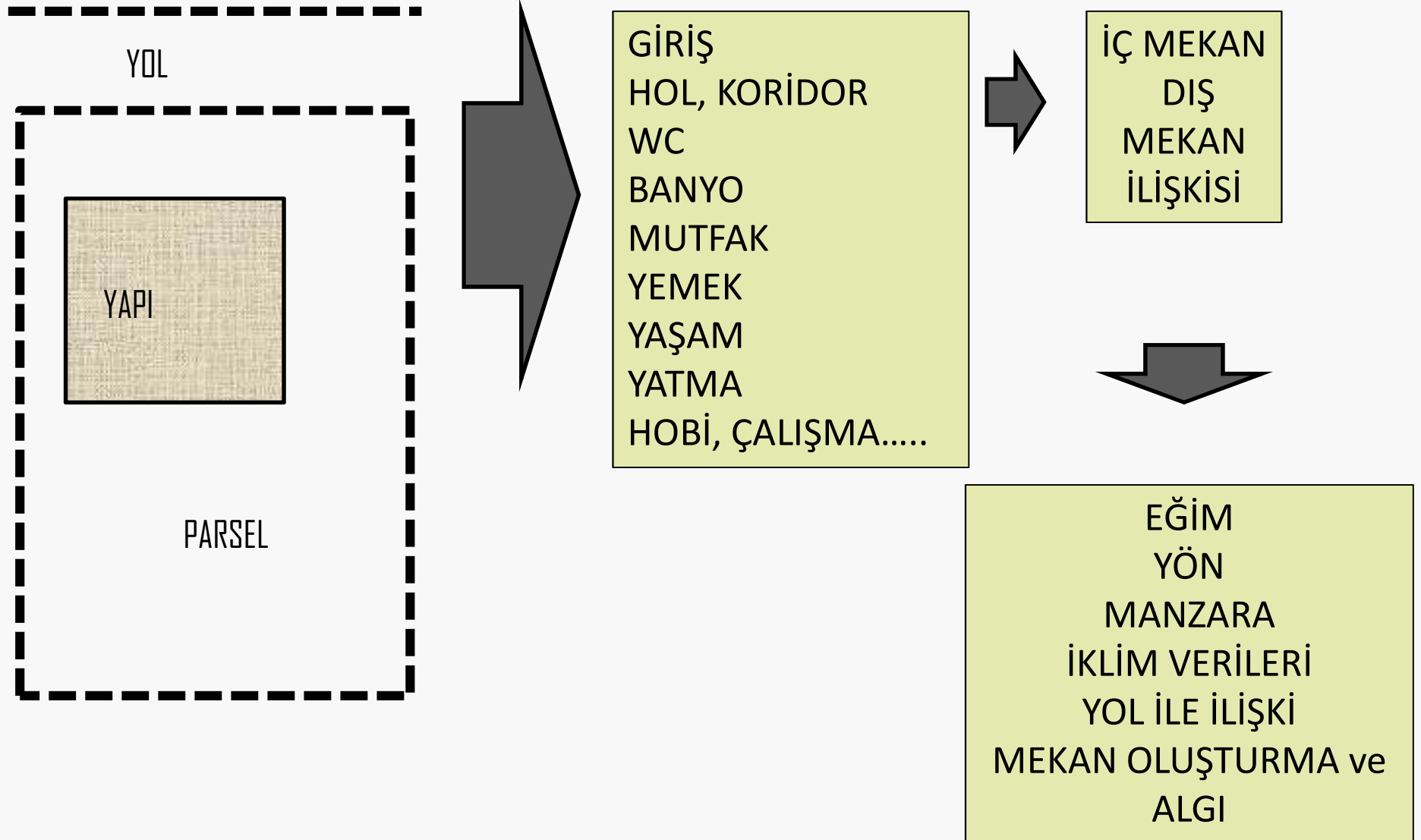

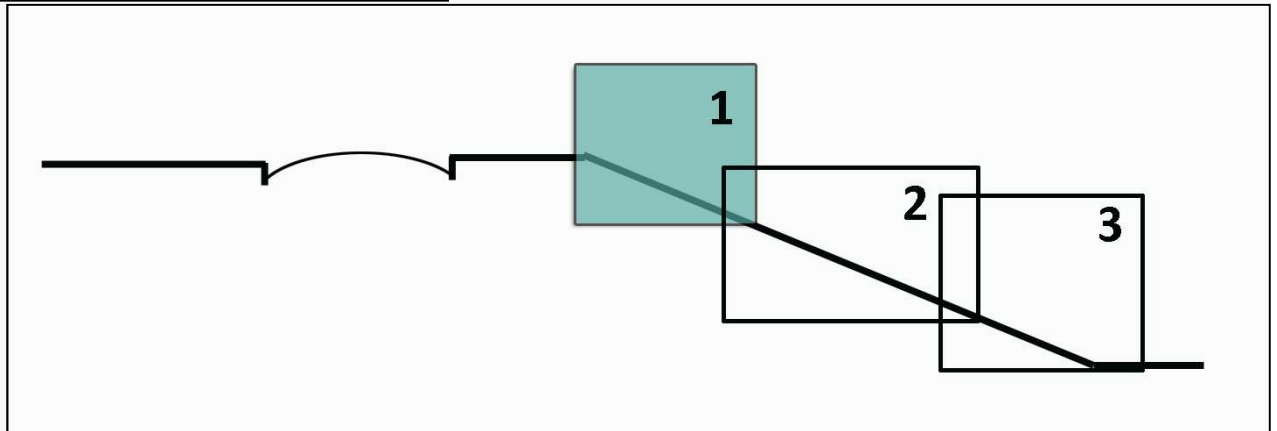
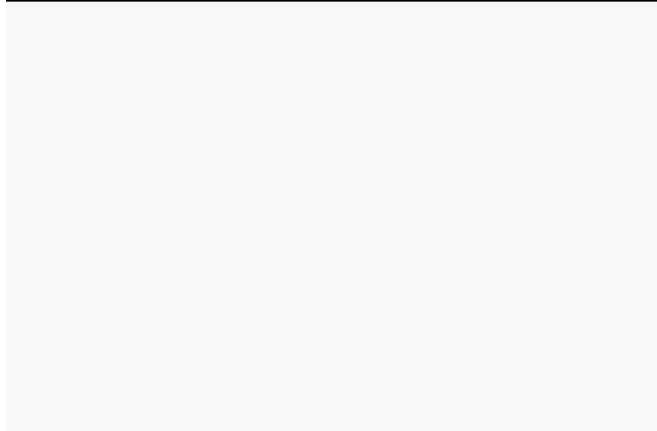
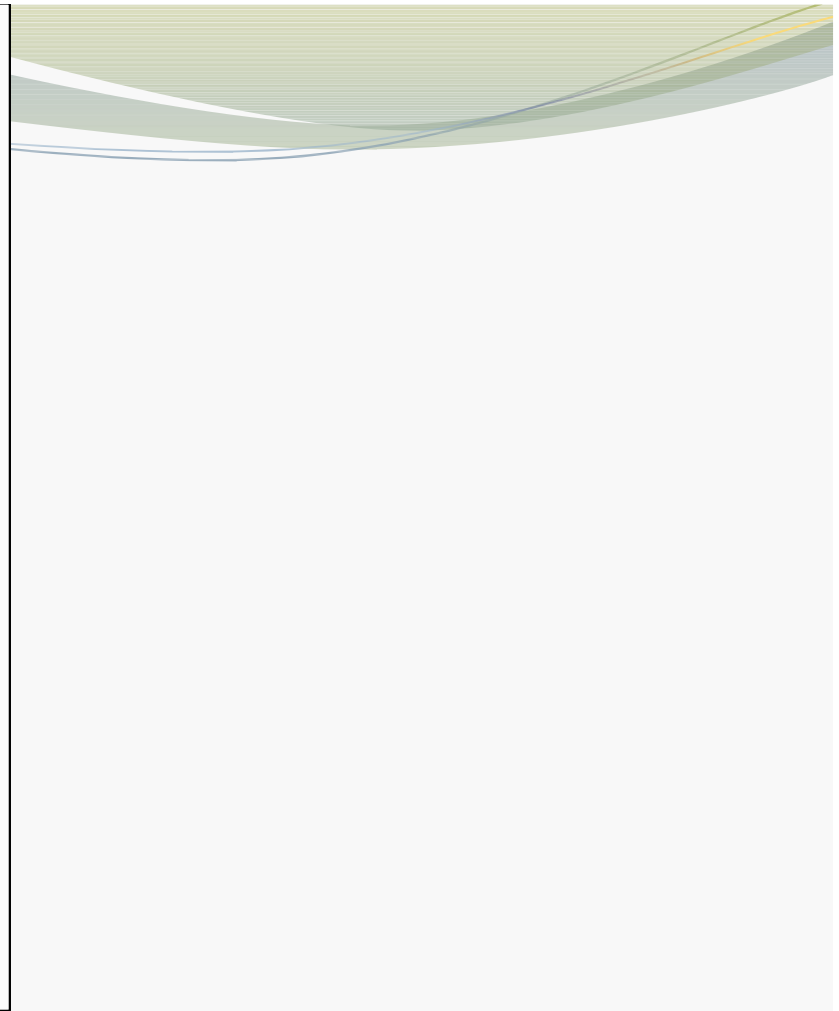
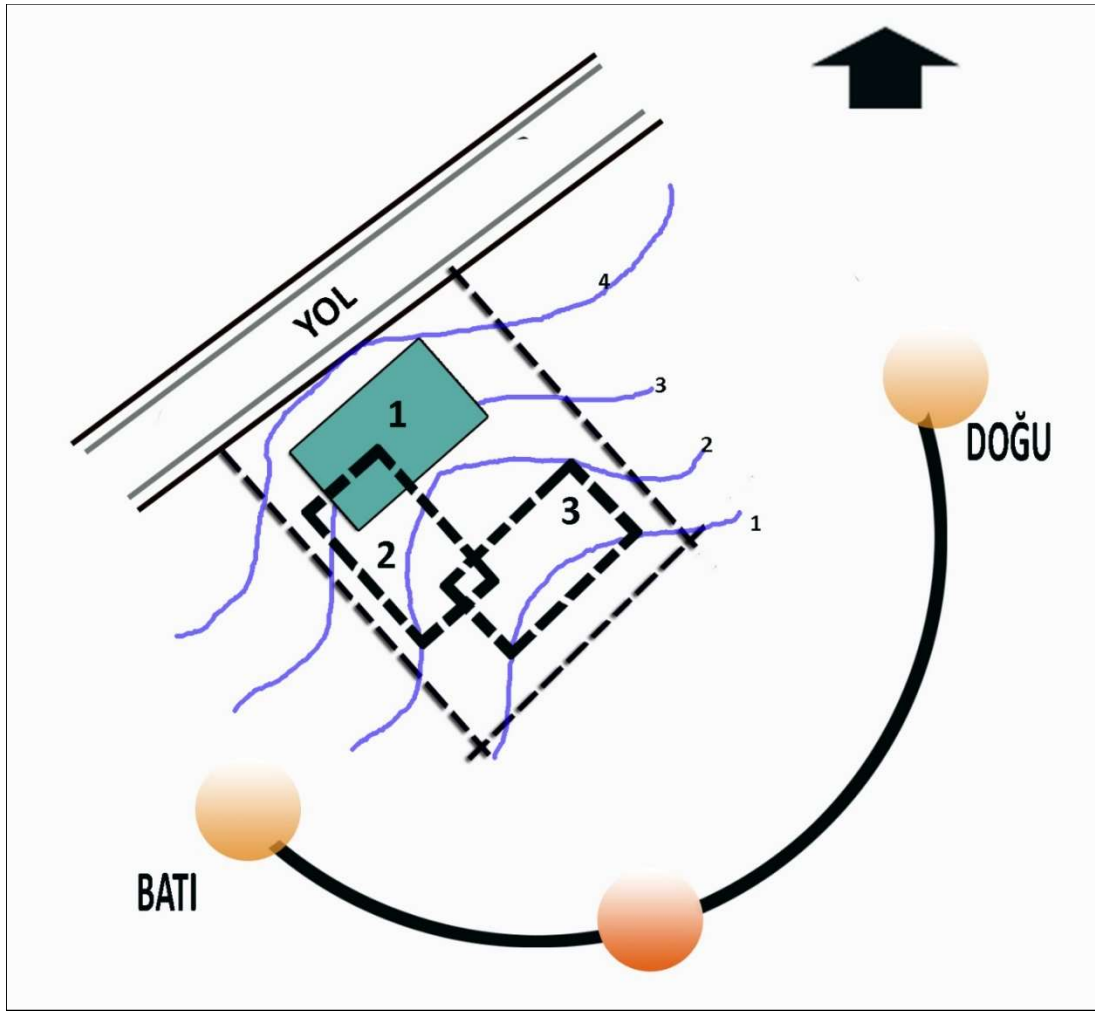
Mekan – işlev - ölçek ilişkisi

THE SCALE OF BUILDINGS SHOULD RELATE
TO THE WIDTH OF THE STREET

YAPI – PARSEL İLİŞKİSİ “YÖNELİŞ”

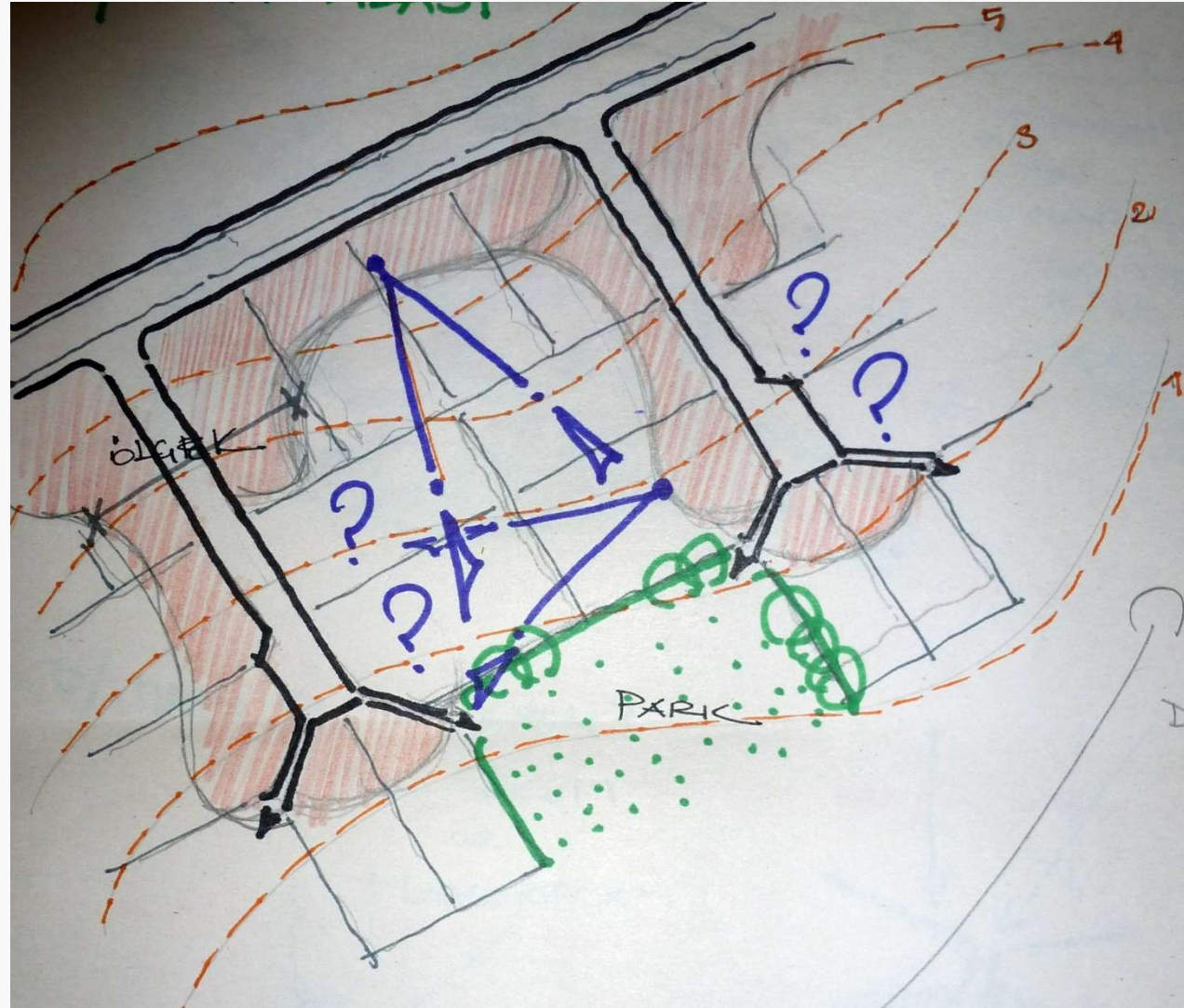

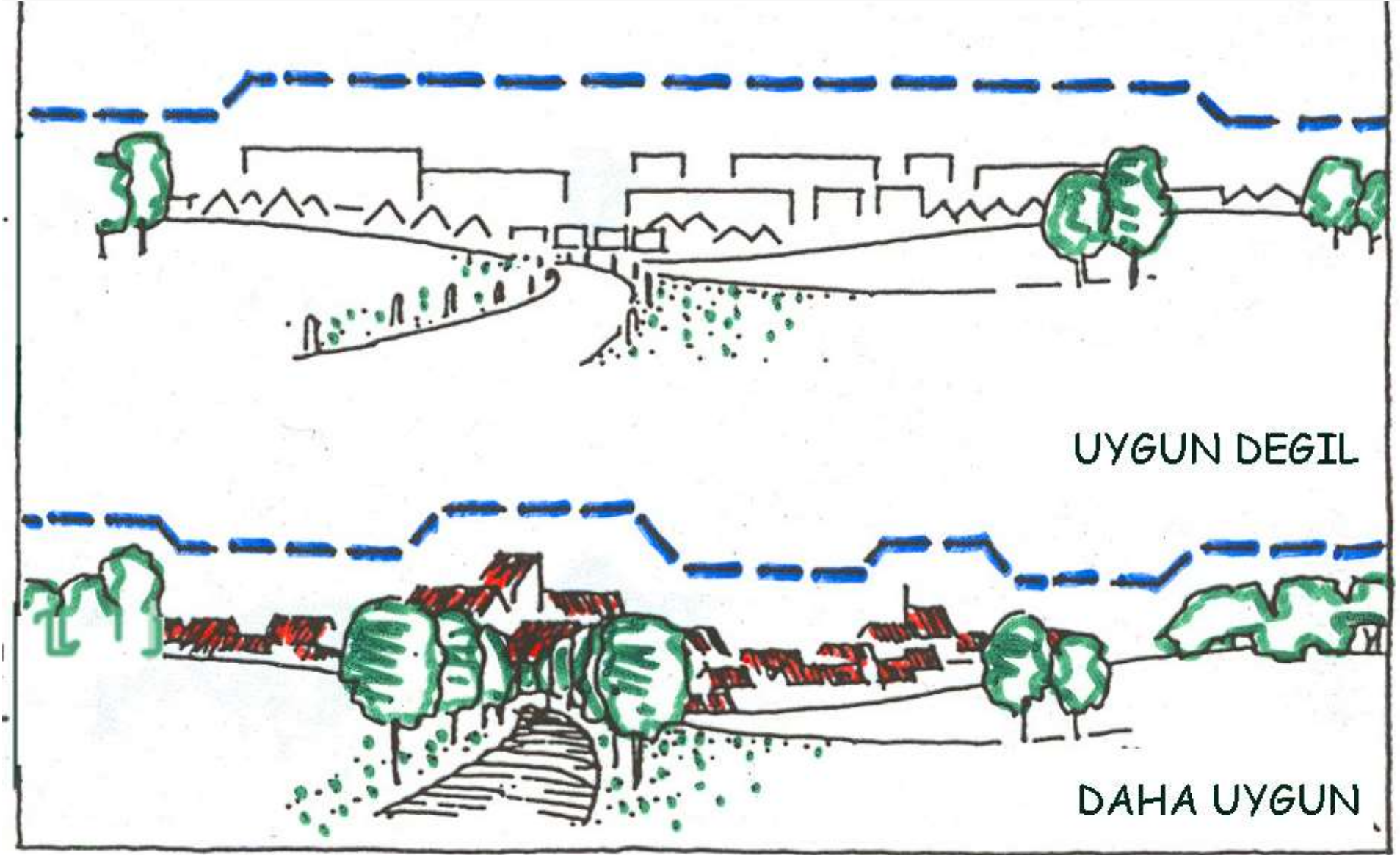

YAPI ADASI

4 ya da 3 TARAFI YOLLARLA
ÇEVİRİLİ PARSELLERDEN OLUŞAN ALAN

YÖNELİŞ !...

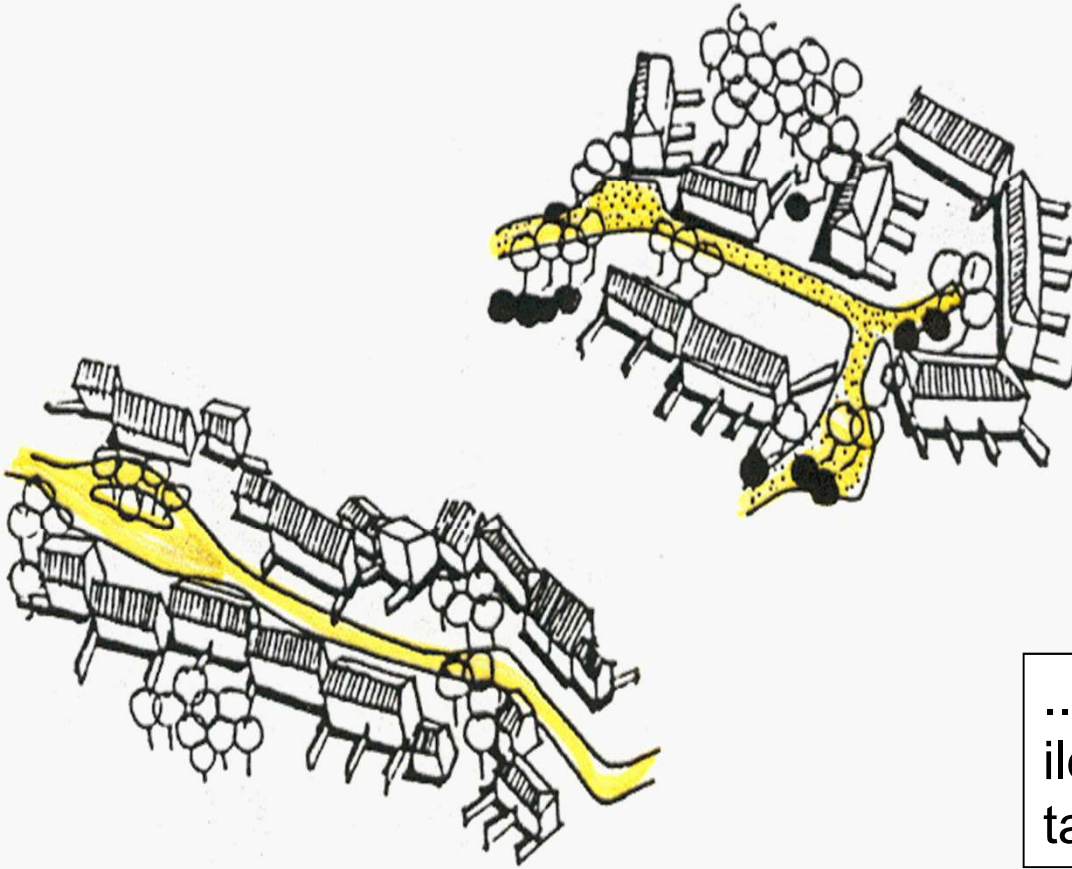
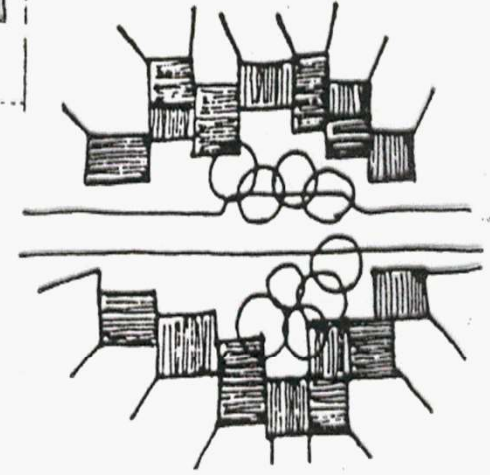
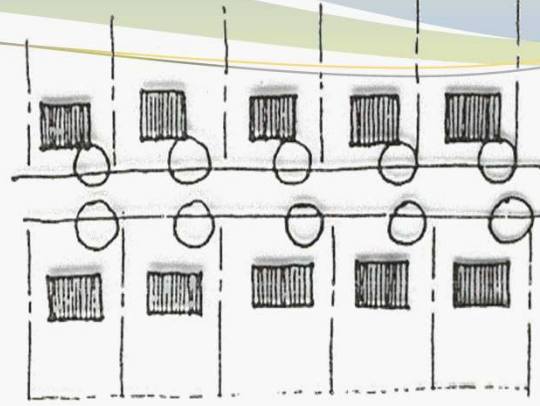

UYGUN DEGIL

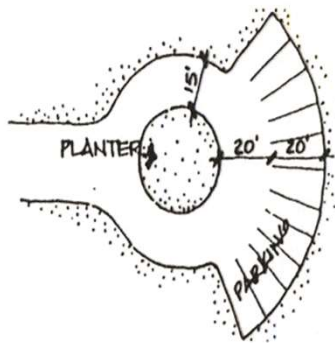
DAHA UYGUN

Konut alanlarında mekan

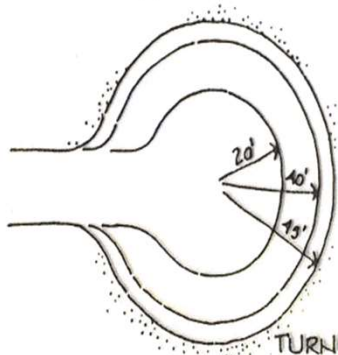
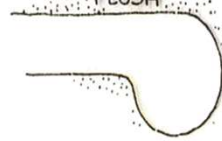
doğrusal mekanlar yerine,
toplanma – dağılma işlevi olan
mekanlar oluşturmak...

.. yol mekanındaki genişlemeler
ile sosyal mekanlar
tasarlamak...

CAN BE
EXTENDED
FLUSH

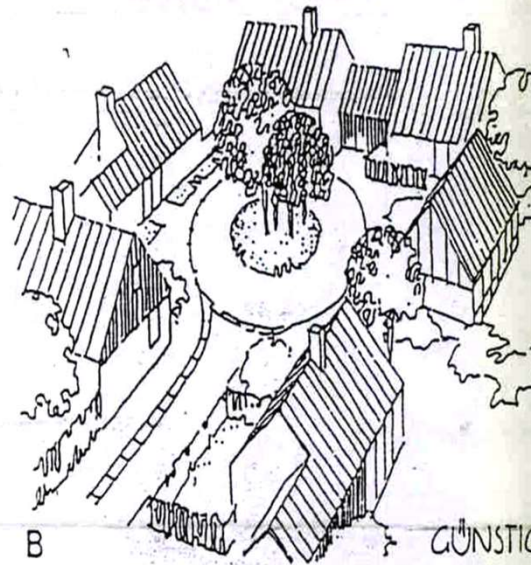

MINIMUM RADIUS FOR
MANY CARS W/ NO PARKING

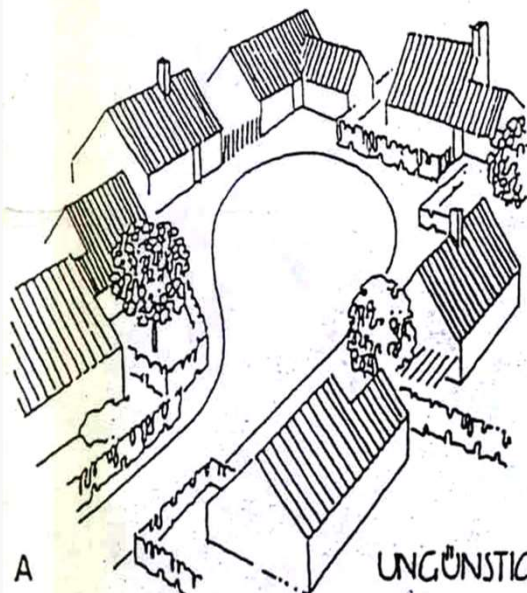
40' R FOR ALL CARS AND
MOST SMALL TRUCKS

75' R MEETS MOST CODES
BUT IS TOO WIDE

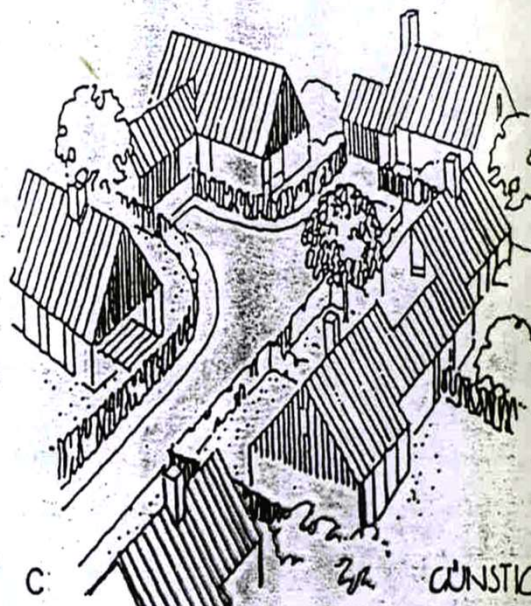
TURN AROUND RADIUS

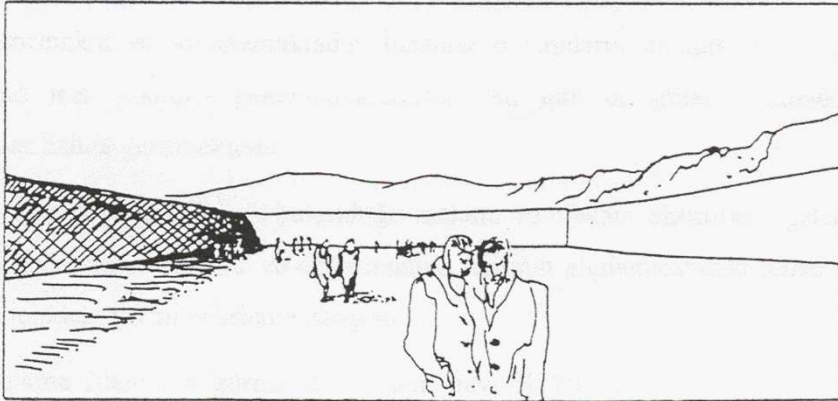
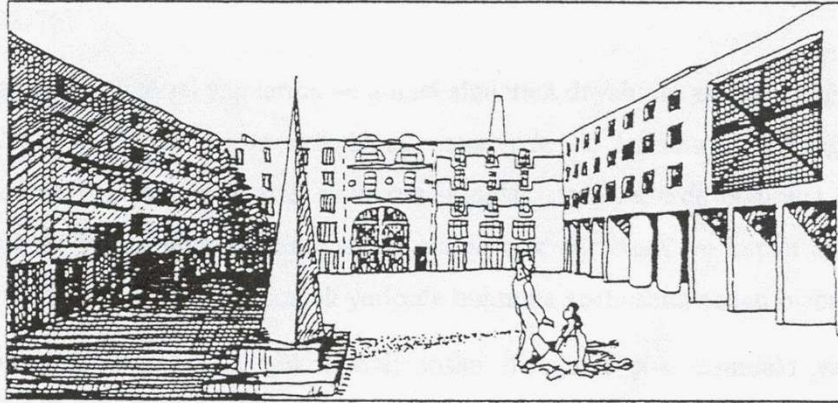
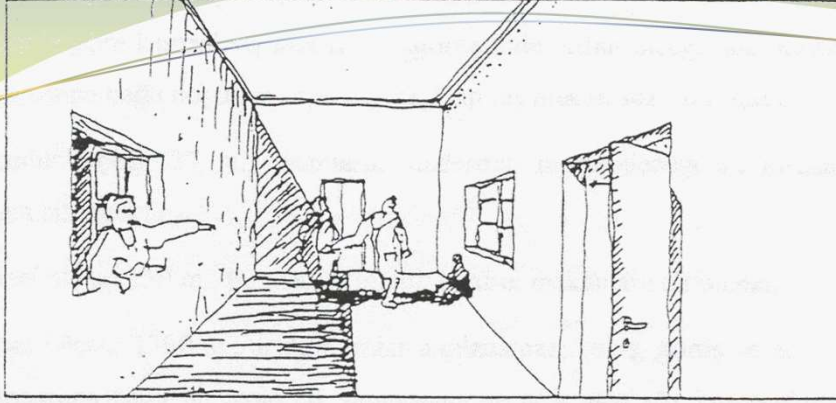
GÜNSTIG
LYGUN

UNGÜNSTIG

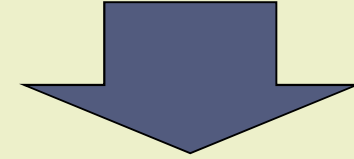

GÜNSTIG

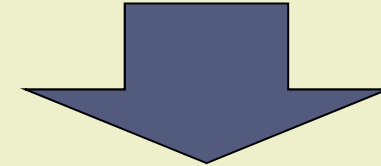

Mekan ve insan arasındaki temel bağ:

KONFOR DUYGUSU

ÇEVRELENMİŞLİK HİSSİ

MEKAN ÖLÇEĞİ

MEKANIN
DERİNLİĞİ, GENİŞLİĞİ, YÜKSEKLİĞİ

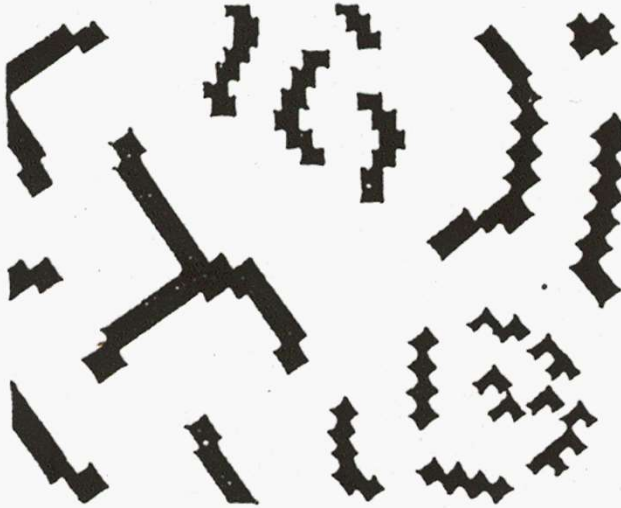
MEKAN KAVRAMI

Kamusal ve özel mekan ayırımının hissedilmesi

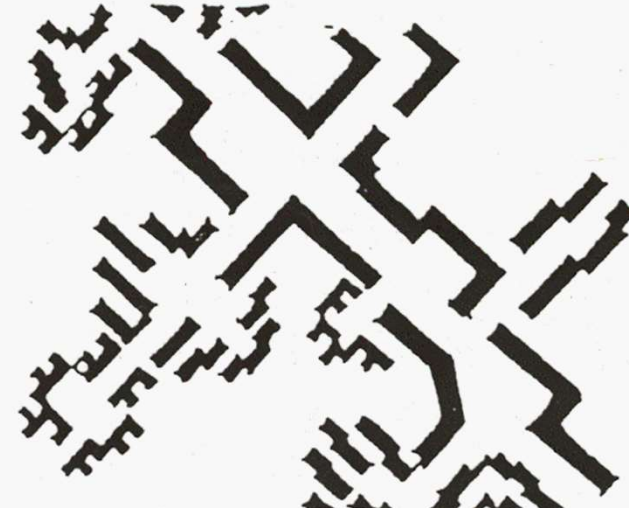

KONUT ALANLARINDA MEKAN

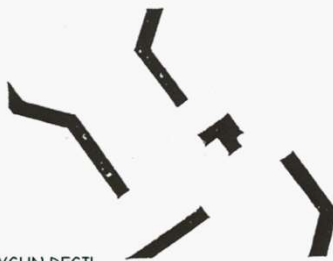
Kamusal ve özel mekan ayırımının yanı sıra çevrelenme duygusunun oluşturulması...

UYGUN DEĞİL

UYGUN

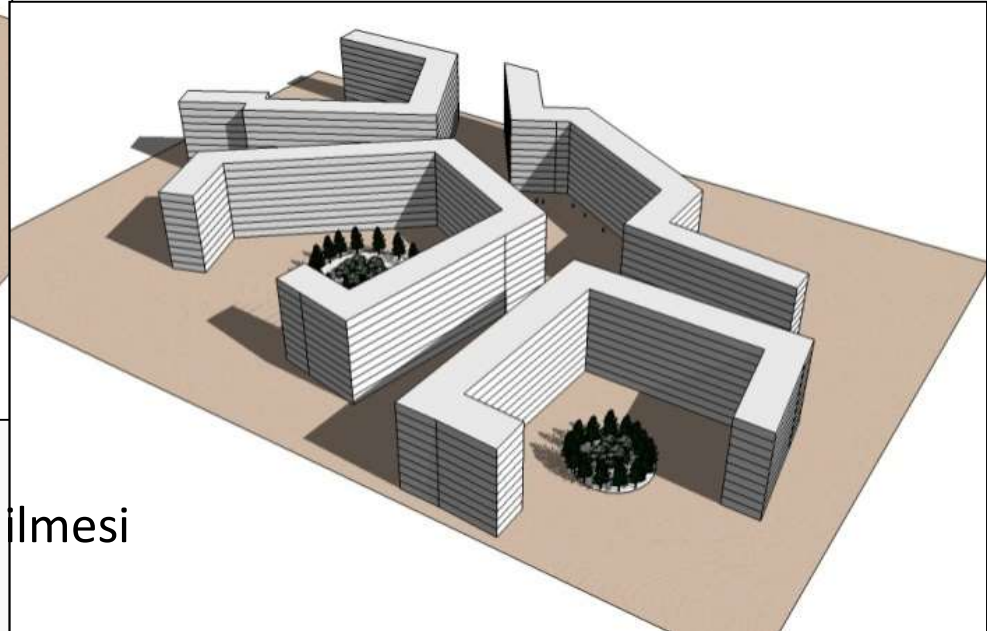
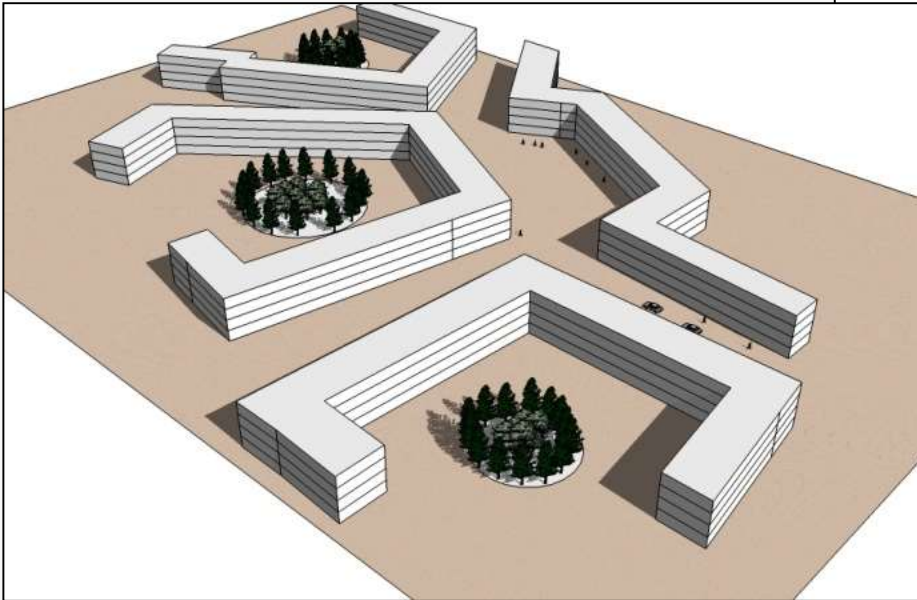
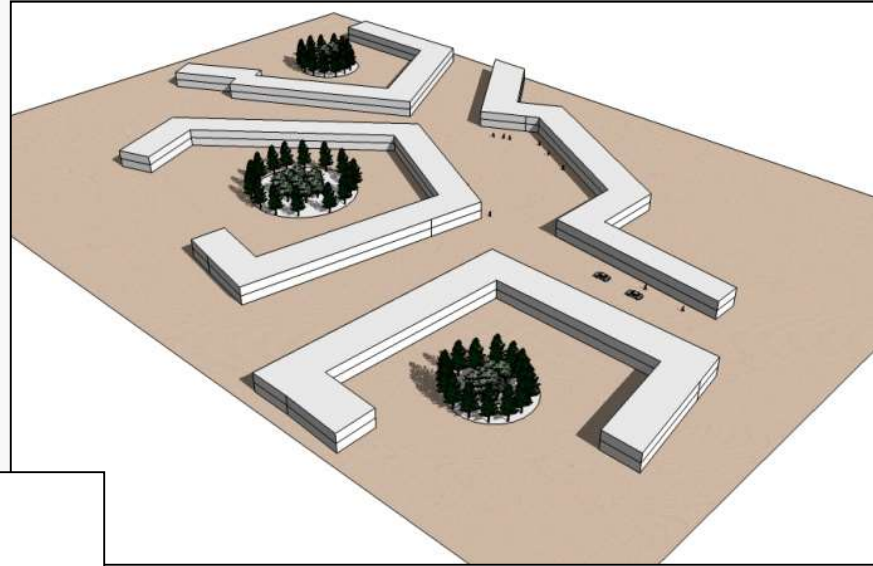
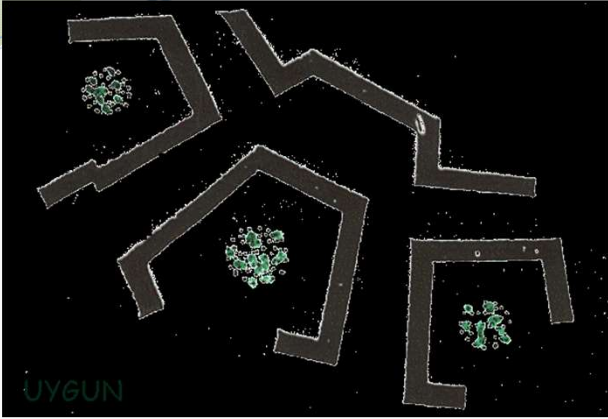
UYGUN DEĞİL

UYGUN

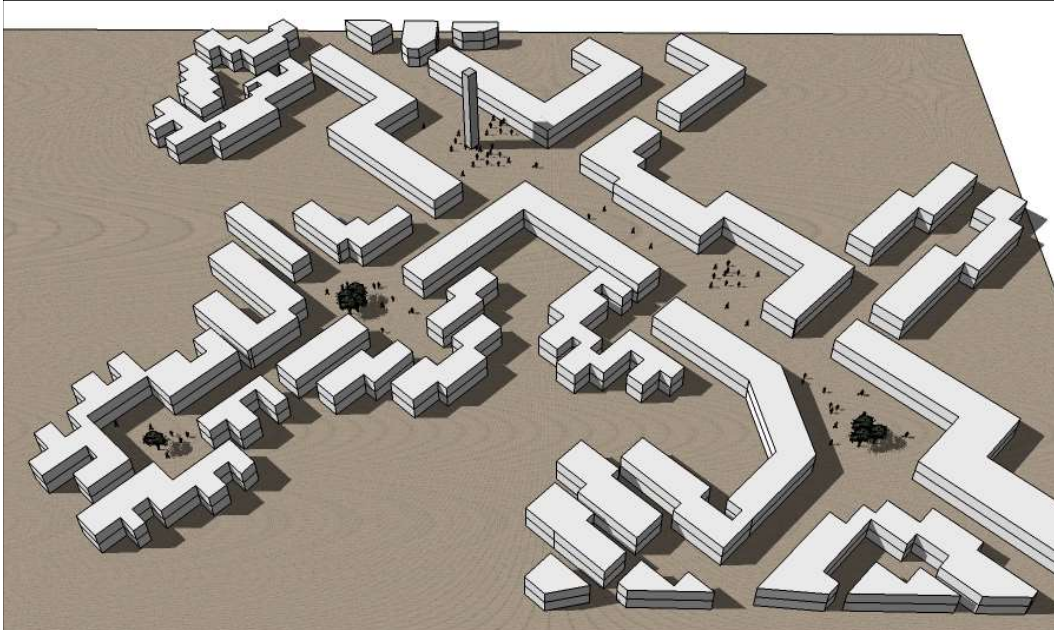
... aynı zamanda topoğrafyaya uygunluk...

SOKAK ve MEYDAN ölçek ilişkisi

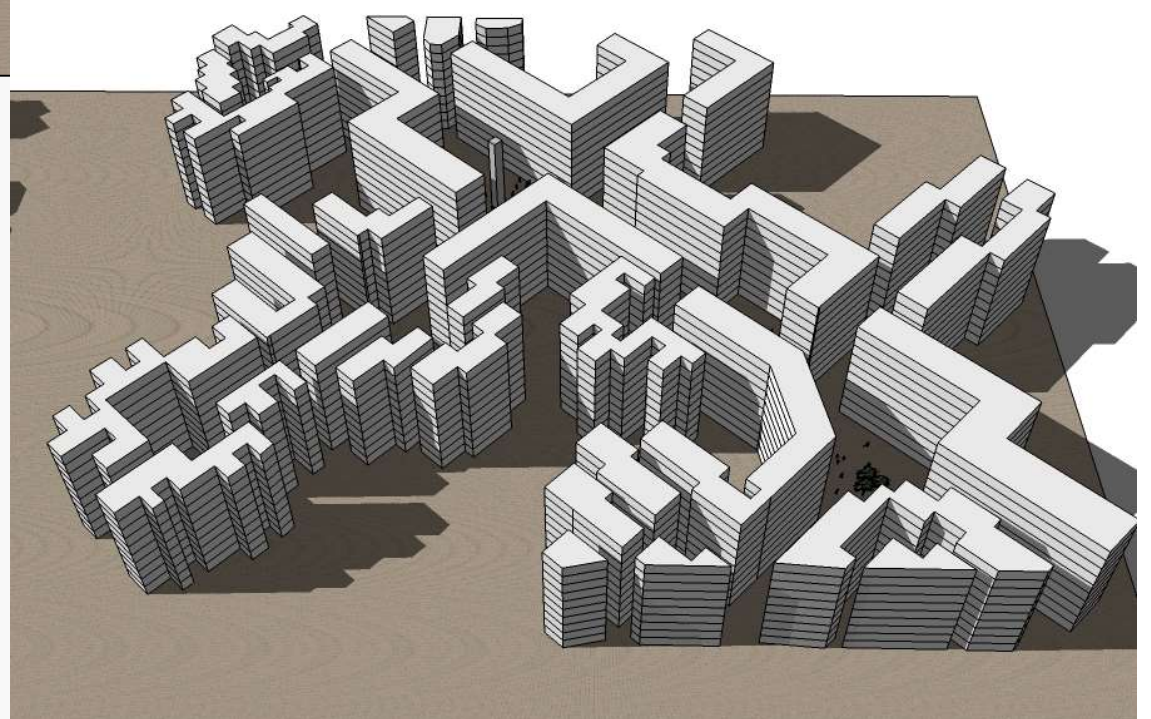

KENTSEL MEKAN

- * Kamusal ve özel mekan ayırımının hissedilmesi
- * Ölçek ve mekan ilişkisi

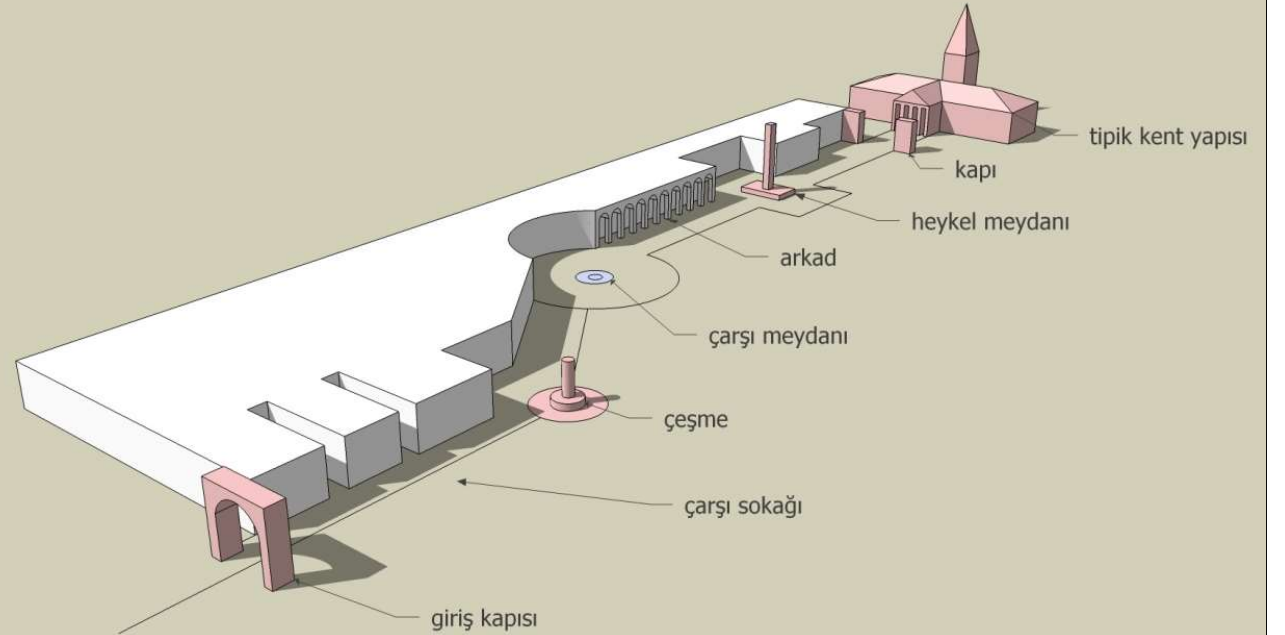
YAPI – AÇIK MEKAN İLİŞKİSİ ÖLÇEK

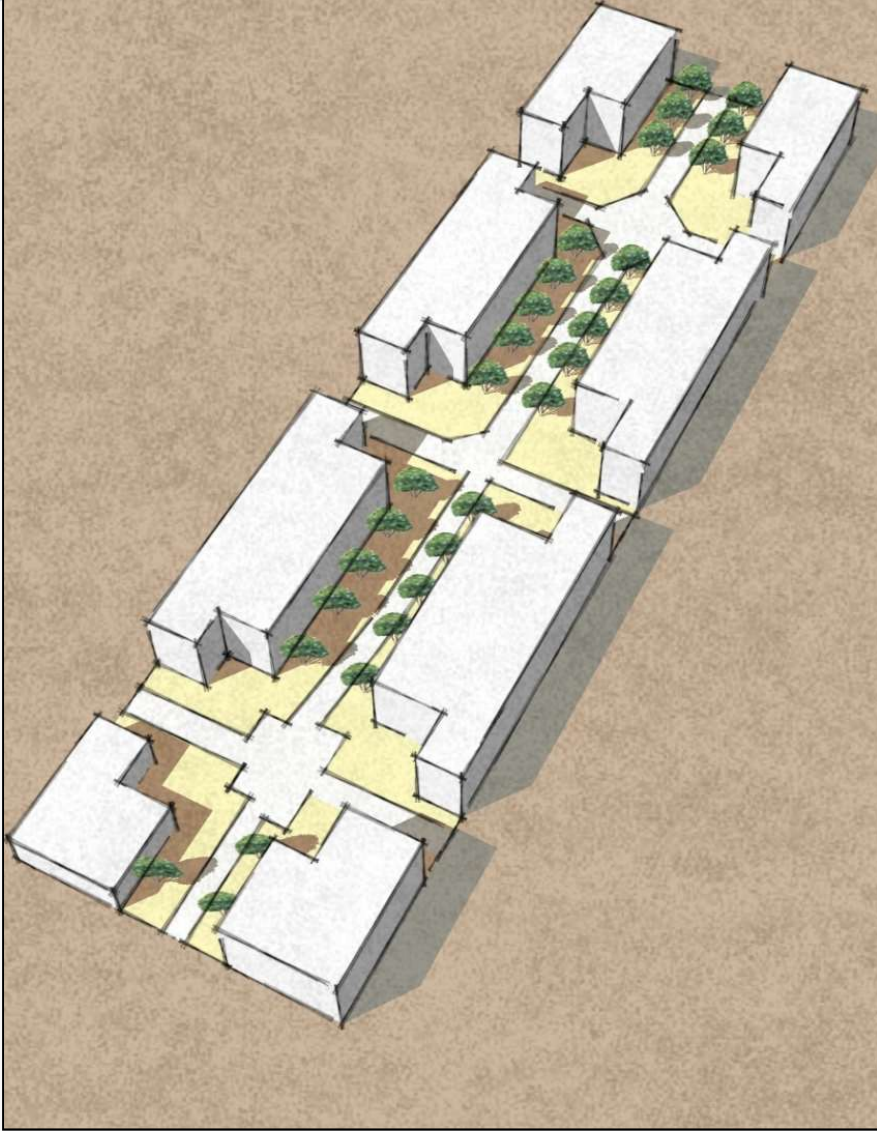

SOKAK TASARIMI

- YÖNLENDİRME
- SÜPRİZ HACİMLER
- ODAK OLUŞTURMA
- AKTİVİTE ALANLARI
- SOYUTLAMA
- ALGILANABİLİR
- MONOTON OLMAMA

SOKAK TASARIMI

SOKAK TASARIMI

